

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUČINJEVA ULICA 5. — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26. — Izhaja vsak dan opoldne. Mesečna naročnina 6.— L. Za inozemstvo 10 L.

IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglase in Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Gli aeroporti di Malta nuovamente bombardati

Intensa attività delle artiglierie sul fronte di Tobruk

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 30 ottobre il seguente bollettino di guerra n. 515:

Nel pomeriggio di ieri l'aviazione nemica ha effettuato incursioni su alcune località delle provincie di Reggio Calabria e Catanzaro. Sono state lanciate bombe che hanno colpito centri abitati e gruppi di lavoratori, in maggioranza donne, intenti ai raccolti. I danni sono minimi. Si lamentano complessivamente 10 morti e 42 feriti tra la popolazione.

In Africa Settentrionale intensa attività delle nostre artiglierie sul fronte di Tobruk.

Incursioni aeree nemiche su Bengasi e su Tripoli dove un apparecchio britannico è stato abbattuto.

In Africa Orientale nulla di notevole da segnalare.

Nel corso della notte gli aeroporti di Malta sono stati bombardati dalla nostra aviazione.

Letalska oporišča na Malti znova bombardirana

Intenzivno delovanje topništva na tobruški fronti

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 30. okt. naslednje vojno poročilo št. 515:

Včeraj popoldne je sovražno letalstvo izvršilo polet na nekatere kraje v pokrajini Reggio Calabria in Catanzare; bile so vržene bombe, ki so zadale stanovanjske predele in skupine delavcev, po večini žene, ki so spravljale pridelek. Skupno je

beležilo 10 mrtvih in 42 ranjenih med prebivalstvom. Materialna škoda je neznatna.

V Severni Afriki močna delavnost našega topništva na bojišču pri Tobruku. Sovražnik je napadel Bengasi in Tripoli, kjer je bilo eno angleško letalo sestreljeno.

V vzhodni Afriki nič pomembnega. Naše letalstvo je ponoči bombardiralo letališče ob Malti.

Junaški podvig italijanskega letala v borbi z nadmočnim nasprotnikom

Rim, 31. okt. s. Podporočnik pilot Ivan Del Vento je podal te dni podrobno poročilo o letalski misiji, ki jo je opravil 27. septembra, ko je bila njegova naloga, da izsledijo sovražne pomorske vojske. Okrog 15.15 je izvidniško letalo opazilo veliko sovražno formacijo vojnih ladij, v kateri je bila ena matična ladja za letala tipa »Ark Royal«, ena bojna ladja tipa »Nelson«, tri težke križarke in nedoločeno število rušilcev. Vse ladje so spremljale konvoj trgovskih ladij, ki jih je bilo 10 do 12. Letalo je odletelo na južno stran, da je lahko točneje ugotovilo število in tonažo trgovskih ladij in rušilcev. Med tem je že alarmiralo najbližja letalska oporišča. Okrog 16.50 so z letala opazili, kako so se oglasili topovi na sovražni matični ladji za letala. Neko italijansko letalo je bilo zadeto in je padlo v morje. Letalo se je pognojilo proti njemu, da bi morda rešilo njegovo posadko. Nenaadno pa ga je napadlo šest sovražnih ladij. Prišlo se je borba in letalo se je pričelo umikati v smeri proti tuniški obali. Letalo je bilo večkrat zadeto od sovražnih strojniških izstrelkov. Drugi pilot je bil ranjen. Tudi pilotska kabina je bila močno poškodovana. Letalu pa je uspelo sestreliti dve sovražni letali, tretje pa, ki je bilo še najbližje, se je umaknilo iz borbe. Ostala tri pa so pritisnila s toliko večjo silo. Letalo je zadelo spet nekaj izstrelkov iz sovražnih strojin. En strel je zadell tudi podporočnika. Oprasnil ga je po desnem senu, tako da mu je kri zalila oko. Drugi izstrelček ga je zadell v desnini boka. Dobil pa je še več ran od drobec stekla. Tudi letalski opozovalec je bil ranjen.

Okrog 17. ure je sovražni letalski napad popustil, toda v centralnem motorju se je vnel ogenj. Instrumenti so bili pokvarjeni.

Zato je letalo poskusilo v naglici pristati. Oddalo je pozive na pomoč. Teda: je pilot začutil močno bolečino tudi v levi nogi, ki mu jo je nek izstrelček prodiral. Letalo je srečno pristalo na morju. Toda že se je pričelo potapljati. Teda, so se pojavila tudi sovražna letala, ki so letalo spet napadla. Častnik je dobil še en strel v nogo. Drugi pilot je bil smrtno zadet. Tudi strelce je bil ubit, enako motorist.

S težko muko se je pilot ločil od padlih tovarštev, se opasal z rešilnim pasom in se vrnil v morje. Sledila sta mu tudi opozovalec in radiotelegrafist. Ta sta spravila v vodo tudi gumasti rešilni čoln. Oddaljili so se od letala, ki je gorelo in se hkratu potapljalo. Opozovalec je imel nevarne rane, radiotelegrafist pa je ostal za čudo nepoškodovan. Ko je bil čoln 300 m daleč od letala, so si letalci obeževali rane. Tedaj se je pojavilo nad njimi neko italijansko letalo, ki jih pa ni opazilo in se je spet oddaljilo. Njihovo letalo se je med tem popolnoma potopilo. Bili so okrog 22 do 23 km severno od tuniske obale. Ob zori so bili še zmerom oddaljeni okrog 15 km od otoka La Galite, čeprav so vesjali vso noč. Zjutraj jih tudi neko francosko letalo ni opazilo. Med tem se je morje pomirilo. Položaj letalskega opozovalca pa se je tako poslabšal, da je v depoldanski urah umrl. Pot pa so kljub bolesti odločno nadaljevali. Čez nekaj časa sta častnik in radiotelegrafist spustila njegovo truplo v morje.

Kmalu po 9. uri jima je končno prihitel na pomoč neki hidroavion, ki je čoln opazil, blizu njuju pristal in ju rešil. Letalo pa se zaradi vremenskih nepravil ni moglo znova dvigniti, marveč je odplulo po morju do Bizerte, kamor je prispelo okrog 14.30.

Minister Riccardi v Rumuniji

Svečana otvoritev akademskega leta na Italijanskem kulturnem zavodu v Bukarešti

Bukarešta, 31. okt. s. Italijanski minister za devize in valute Rafael Riccardi se že dva dni mudi v Bukarešti. Včeraj popoldne je bil pri maršalu Antonescu in je imel z njim dolg razgovor. Nato je obiskal začasnega ministrskega predsednika prof. Mihaela Antonescu in ministra za narodno gospodarstvo Marinca. Razgovori so trajali dve in pol ure. Ob tej priliki so bili proučeni vsi najvažnejši problemi, ki se tičejo gospodarskih odnosov med obema državama. Minister Riccardi se je poklonil tudi pred spomenikom padlih Italijanov in Rumunov na pokopališču Genecoi. V spremstvu italijanskega poslanika se je odpravil v Sinajo, kjer je bil v avdijenci pri kralju in kraljici-materi. Zvečer je minister Riccardi v Bukarešti prisostvoval otvoritvi akademskega leta Italijanskega kulturnega zavoda.

Na svečanost so prišli rumunski prosvetni minister Rossetti, bivši minister Manolescu, državni podtajnik prosvetnega ministrstva Otlesami in druge ugledne osebnosti. Otvoritveni govor je imel italijanski poslanik, ki je v njem obeležil večni značaj Rima in sledove rimske kulture v Rumuniji. Govoril je tudi o duhovnih in intelektualnih odnosih med italijanskim in rumunskim narodom, ki postajajo zmerom tesnejši.

Nato je govoril minister Riccardi, ki je označil najbolj dramatične momente sedanjih političnih dob, v kateri je izbruhnila vojna med dvema antinodoma, Rimom in Moskvo. Ta vojna se že zaključuje. Minister Riccardi je poudaril, da si fašizem kot nasprotje boljševizma prisvaja prvenstvo, ker je prvič pričel seiti dobro seme v svet. V manj kakor 20. letih je fašizem postal univerzalen. Borba med Rimom in Moskvo se lahko smatra za zaključeno.

čeno v prilog Rima. Se enkrat je Rim tako izpričal svoj večni značaj, Rumuni, ki žive v oazi latinskega sveta, čutijo globoko vez, ki jih vežejo z nesmrtnim Rimom.

Minister Riccardi je nato obeležil tudi razliko med rimsko imperialno koncepcijo in britanskim imperijem, ki bi rad postal naslednik rimskega imperija. V rimskih časih so bili vsi narodi, ki so bili izven imperija, barbari. Britanski imperij pa je z malo izjemo sestavljen iz samih barbarških narodov. Minister Riccardi je zaključil svoj govor z izrazi prepričanja o bodoči usodi domovine in o neizbežni zmagi obeh bratskih narodov, italijanskega in rumunškega, ki jo bosta dosegla skupno z zavezniško Nemčijo. Govor ministra Riccardija je bil sprejet z velikimi aplavzi.

Kot poslednji je govoril rumunski prosvetni minister, ki je naglasil, da so Rumuni ponosni, da so vzhodna straža latinske civilizacije. Rumunija je ta svoji privilegiji plačala s krvjo, ki jo je prelija v borbi proti sovražniku.

Pozneje se je minister Riccardi udeležil tudi proslave obletnice pohoda na Rim na italijanski šoli. Minister je imel govor, v katerem je povečeval pomen pohoda na Rim.

Ves rumunski tisk objavlja obširna poročila o sprejemu Ekselencija Riccardia v Bukarešti. V svojem komentarju pravi »Cuventule«, da se bodo odnosi med obema državama sprito teza obiska še bolj ojačili, posebno na gospodarskem področju. Tudi »Viatza« je objavil daljši komunikativni govor, v katerem navaja nekaj podatkov iz zgodovine sodelovanja med Italijo odnosa Benetkami in Rumuni. Raz Italije, travi list, je bila v obeh Rumunov zmerom jamstvo za svobodo, posebno za rumunsko svobodo, ki se je Rusi vedno oglašali.

POMEN PRODORA NA KRIM

Z izločitvijo sovjetske vojske na Krimu in izolacijo črnomoškega brodovja je odstranjena nevarnost bočnega napada na zavezniške čete

iz Hitlerjevega glavnega stana, 30. okt. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Na polotoku Krimu zasledujejo nemške čete brez prestanka poraženega sovražnika. Krajevni odpor njegovih zaščitnic je bil povsod zlomljen. Ponovno so bile zajete več tisoč ujetnikov in zaplenjeno nadaljnje število topov. Pri zasledovanju sovražnika v Doneški kotlini so nemške in zavezniške čete v široki fronti dosegle gornji tok Donca.

V zgradu uspešnih napadalnih operacij med Ilmenskim in Ladžskim jezerom je neki tankovski oddelček zajel sovražni oklopni vlak in večje število ujetnikov.

Najtežje topništvo z dobrim uspehom obstruje vojaške naprave v Petrogradu. Uspešni letalski napadi so bili izvedeni na Moskvo in Petrograd.

V severni Afriki so bombardirala nemška bojna letala angleško letališče vzhodno od Marsa Matruha in področje luk v delti Nila.

Posamezna angleška letala so metala v pretekli noči bombe na severno nemško obalno področje, ne da bi povzročila kako škodo.

Podpolkovnik Galat, poveljnik letalskega oddelka, je dosegel svojo 90. in 91. letalsko zmago.

Berlin, 31. okt. s. Ves tisk objavlja obširna poročila v prodoru osnih sil na Krim in o strateškem pomenu tega uspeha. S tem, da je bila borba prenešana na krimsko tla, pravi »Börsen Zeitung«, se je odstranila nevarnost, da bi nasprotnik napadel osne sile z boka, ko bi prodirale dalje proti vzhodu. Malo pred padcem Odese so Sovjeti izjavljali, da Krima ne bo mogoče zavzeti. Na ožini pri Perekopu so zgradili močan utrdben sistem, da bi lahko na ta način zaščitili tudi svoje pomorske obožene sile na Črnem morju. S tem, da je bila ta črta predrta, se je indirektno znatno zmanjšalo operacijsko področje ruskega črnomoškega brodovja. Položaj Sebastopola se je poslabšal in preostale ruske vojske ladje na Črnem morju bodo morale kmalu iskati drugo zavetje nekje na vzhodu v lukah blizu turške meje. »Lokalanzeiger« pravi, da so nemške obožene sile pregazile tudi to železno verigo na perekopski ožini. List povečuje junaštvo tet čet, ki so jim letalske sile sodočno pomagale.

»12-Uhrblatt« ugotavlja, da obsegajo tridesetine Krima ravnic in da so le na jugu gore, na katerih bi se lahko Sovjeti še nekoliko branili. Podani pa so že vsi pogoji za nagel prodor v notranjost polotoka.

Odbit protinapad pri Petrogradu

Berlin, 31. okt. s. Nemške obožene sile so na severnem odseku bojišča spet opazile svojo taktično premoč in sposobnost, da se znajdejo tudi v najresnejšem položaju. V bližini Petrograda se je za nemško fronto pod zaščito megle izkrcalo nekaj oddelkov sovjetskih vojskih sil. Prodrle so tudi nekaj kilometrov globoko v zadnje obale ne da bi jih Nemci opazili. Še preden se je oglasilo nemško topništvo, so Sovjeti napadli nemške postojanke in nekatere zavzeli. Kljub temu pa, da so bili Nemci presenečeni in da so nasprotniku pomagale tudi letalske sile, so ne nemške čete odločno uprle in kmalu prešle v protinapad. V nekaj urah je obležalo na bojišču nad tisoč sovjetskih vojakov.

Kijev v razvalinah

Stockholm, 31. okt. s. »Afton Bladet« objavlja daljše poročilo svojega poročevalca, ki je bil te dni v Siriji. V poročilu pravi med drugim, da so Sovjeti pred svojim begom iz Kijeva razpostavili po mestu nad 10.000 min. Podminirali so katedralo in vse druge cerkve, neki zgolovinski samostan in celo grobnice na pokopališču. Preden so mesto zapustili, so ga skoraj docela razdejali tako, da razdejanje ni mogoče niti opisati. Zažgali so tudi mnogo knjižnic.

Sovjetske izgube 4,5 do 5 milijonov mož

Berlin, 31. okt. s. DNE je objavil podatke o sovjetskih izgubah v času od 22. junija do 31. avgusta. Te izgube so znašale 148 pešadijskih, 39 oklopnih, 10 konjeniških, 8 gorvskih in 2 milicijski diviziji ter dve brigadi z letali prevažanji čet, skupno torej 209 divizij z vsem njihovim orožjem in opremo. Sovjetska pešadijska divizija šteje okrog 15.000 mož, druge pa po 12.000. Glede na to so Sovjeti v tem času izgubili 3 milijone ljudi. Če se k temu prištejejo še mrtvi in ranjeni, so morale te izgube znašati v času do 31. avgusta 4 in pol do 5 milijonov mož.

Strašna zima na Danskem

Do dva metra visok sneg ovira promet — Mnogo živine je zmrznilo — Vse zveze prekinjene

Kodaň, 31. okt. s. Ze od torika divjajo na Jutlandiji strašni snežni viharji. Vse področje se je naskrat zmašlo sredi najhujše zime. Snega je namelo že za dva metra. Priljubljeni je slem mraz. Več krajev in vasi je popolnoma izoliranih od ostalega sveta. Razpadne in ledeniške zime so prekinjene. Tudi železniški promet je v teh krajih zaustavljen. Mnogo živine je zmrznilo. Nekaj potniških vlak, ki je v sredo zvečer odprljal z neke manjše postaje proti Hjeringu, je obšel v snegu. Oblasti so takoj organizirale reševalne akcije.

Nemški demanti o napadu na Berlin

Berlin, 31. okt. s. Nemška polslužbena agencija beleži, da je moskovski radio objavil napad ruskih letal na Berlin, ki naj bi se bila pojavila nad nemškim glavnim mestom v noči na četrtek. Vsak Berlinčan, pravi DNE, pa lahko potrdi, da je to laž. Vest ni nič pridobila na resnici, čeprav jo je razširil tudi angleški radio.

Fašistična obletnica na fronti

Rim, 31. okt. s. Duce je prejel od poveljnika italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji naslednjo brzojavko:

Velika pohvala, ki ste jo hoteli, Duce, izraziti nam, je nova nagrada za čete, ki v vašem imenu in zveste vašim ukazom vedno huje in vedno trdnje bijejo sovražnika. Obletnico fašistične revolucije praznujete z orožjem v roki in hkratu zasle-

dujejo sovjetske čete, ponosne, da jim je bil priznan ta privilegij.

Nove skupine letal odhajajo na bojišče

Rim, 31. okt. s. Načelnik generalnega štaba general Cavallero je v družbi načelnika letalskega štaba generala Princola večeraj zjutraj pregledal skupno najnovejših lovskih letal, ki so se pripravila na odhod na operacijsko področje. Letalci so izvedli tudi nekaj sijajnih akrobatskih in formacijskih poletov.

Zapadna fronta

Berlin, 31. okt. s. V noči na četrtek so nemška letala z velikim akcijskim radijem napadla neko 2000 tonsko sovražno ladjo v vodah severozapadno od Gibraltarja. Ladja je bila potopljena. Neka druga podobna ladja je bila hudo poškodovana. V severozapadni Franciji je nemško protiletalsko topništvo sestrelilo eno angleško lovsko letalo.

Ameriško izzivanje

Minister Knox izjavlja, da je ameriško vojno brodovje na Atlantskem oceanu že sredi bojnih operacij

Washington, 31. okt. s. Mornariški minister Knox je izdal nov komuniké o torpediranju ameriškega rušilca »Kearny«. V njem pravi, da je ameriški rušilec napadel najprej z globinskimi bombami neko podmornico, ki je bila menda nemška. »Kearny« je pripadal eksadriji vojnih ladij, ki so ščitile nek konvoj. Rušilec je hitel na pomoč nekemu drugemu konvoju, ki je bil oddaljen kakih 300 milj in ga je sovražnik napadel. Ko je rušilec prispel tja, je odvrnil nekaj globinskih bomb, kasneje pa ga je oplazil eden izmed treh torpedov, ki ga je sprčila neka podmornica proti njemu.

Knox se je razgovarjal tudi z novinarji in je izjavil, da je ameriška vojna mornarica na Atlantskem Oceanu že sredi bojnih operacij, posluje pa se enake taktike kakor angleška vojna mornarica in ne objavlja izgub, ki jih prizadeva sovražnemu podmorničnemu brodovju. Po Knoxovem mnenju naj bi bila ta taktika zelo važna. Očitno pa je hotel Knox z izjavo, da je ameriška vojna mornarica na Atlantskem Oceanu že v vojni, samo demoralizirati posadke nasprotnih ladij, toda dosegel je baš nasprotni učinek. Potapljanje angleških ladij se je v zadnjem času še povečalo in ameriška taktika, kakor jo je obeležil Knox, na posadke italijanskih in nemških podmornic ni napravila nobenega učinka.

Stockholm, 31. okt. s. Švedski listi objavljajo v svojih poročilih iz Londona, da

Sprejemi pri Duceju

Rim, 31. okt. s. Duce je sprejel princa prestolonaslednika, inspektorja pehote, ki mu je poročal o nekaterih vprašanih vojaškega značaja.

Slovo

zaslužnega sodnika

Rim, 31. okt. s. Včeraj se je dosedanj predsednik kasacijskega sodišča senator D'Amelio poslovil od funkcionarjev sodišča, ker zapušta to najvišje sodniško mesto. K svečanosti so prišli tudi pravosodni minister Ekselencija Grandi, državni podtajnik general Putzolu, podtajnik stranke Gatto in druge ugledne osebnosti. Najprej je odhajajočega predsednika pozdravil glavni državni tožilec Albertini. Nato sta govorila še Ekselencija Casati in odvnetnik Vechini. Nazadnje je pozdravil senatorja D'Amelia pravosodni minister, ki je opozoril na vsestransko delovanje predsednika v 50 letih njegovega delovanja na pravosodnem področju. Povečeval je njegove zasluge za razvoj pravosodja v Italiji, za katerega je mnogo stori in v interesu domovine ter v smislu Ducejevih intencij. Minister je pozdravil senatorja D'Amelia tudi v imenu Duceja. Vsi govori so bili sprejeti z velikim aplavzom.

Nazadnje je govoril Ekselencija D'Amelio, ki se je ginjen zahvalil za izraze priznanja. Dejal je, da so bili glavni rezultati dosedanjega dela vrhovnega kasacijskega sodišča doseženi na znanstvenem področju, na področju fašistične juridične doktrine in posebej na področju korporacijskega in delovnega prava.

Akademik Camillo Guido †

Rim, 31. okt. s. V noči na četrtek je umrl v Rimu član Italijanske akademije Camillo Guidi. Bil je star 88 let. Proslavil se je na področju statistike in gradbenih ved. Bil je velik strokovnjak za mostne zgradbe. Dolgo vrsto let je bil predsednik kraljeve komisije za žične železnice. Bil je tudi častni predsednik enega izmed oddelkov nacionalnega sveta za raziskavanje. Izdal je vrsto znanstvenih knjig, posebno na področju gradbene tehnike. Že 12 let je bil član Italijanske akademije.

Italijanski dnevnik v Parizu

Pariz, 31. okt. s. V prisotnosti tajnika fašistične organizacije v Parizu in zastopnikov nemških oblasti so včeraj otvorili novi sedež italijanskega pariškega dnevnika »La nuova Italia«. Nacionalni svetnik Basile je imel ob tej priliki govor o skupnih italijanskih in nemških idealih v borbi proti Sovjetom.

Obsojeni francoski komunisti

Pariz, 31. okt. s. Posebno sodišče je obsodilo 14 komunistov na prisilno delo za dobo od 6 do 20 let. Med obsojenci je tudi 8 žena.

Pomanjkanje bencina na Irskem

Dublin, 31. okt. s. Vzmemirajoče pomanjkanje petroleja, je imelo za posledico zelo stroge omejitve v avtomobilskem prometu. Zasebni avtomobili so tako rekoč izginiti iz prometa, kajti skromne zaloge bencina komaj zadoščajo za vojaške avtomobile. Zasebni skušajo odstraniti te težave s tem, da spreminjajo svoje motorje na uporabo raznih petrolejskih nadomestkov.

Stavka v ladjedelnih

New York, 31. okt. d. Včeraj popoldne je na ukaz pristojnega delavskega sindikata pričelo stavkati 5800 delavcev v ladjedelnih družbe »Robins Drydock«. S tem so bila ustavljena popravila na 14 ladjah, izmed katerih pripada ena ameriški državi. V ladjedelnih v Longbeachu ter Los Angelesu je pričelo stavkati 3000 varilov zaposlenih pri popraviljanju ladij ter pri novih gradnjah.

Dobra mera novega snega

Včeraj je zapadlo več snega kakor prvič — Bil je moker in napravil je precej škode na drevju

Ljubljana, 31. oktobra. Včeraj smo skušali potolažiti ljudi, da med prazniki ne bo snega; takoj potem je pa začelo snežiti, kakor se pravi, s polno paro. Snežilo je skoraj ves dan, kakor da so se stepli berači pred nebeskimi vrati (po ljudskem reku). Zgoraj iztepaajo posteljino, so pripominjali meščani. Tako smo se včeraj morali hočeš nočeš prepricati, da se letos zima res začne mnogo bolj zgodaj in da je bil prvi sneg prejšnji teden že prvi uvod mraznih zimskih dni.

Pršica sicer nismo se dobili; sneg je bil ves dan južen. Zjutraj je bilo južno vreme in začelo je rositi. Mislili smo, da bo nekaj časa trajalo za Ljubljano značilno južno vreme jeseni in spomladi, ko dan za dnem dežuje v nepretrganih strelah. Toda začela je briti hladna burja in dež se je sprevrgel v sneg. Prvi sneg je bil bolj suh, a se vendar ni prijel tako naglo. V nižjih legah je hitro kopnel in povsod ni niti dobro pobelli trave. Včeraj so se pa trgale izpod neba cele zaplate in snegu se je mnogo bolj »mudilo« na zemljo, ker je bil težji, tako da je bila zemlja naglo pobeljena.

Včeraj se je sneg tudi začel takoj oprijemati drevja. Že prvi sneg je napravil nekaj škode na gozdnem in sadnem drevju, ki je pa v primeri s škodo, ki je nastala zdaj, malenkostna. Marsikdo se ni spomnil ali pa ni utegnil, da bi včeraj otreasal sneg s sadnega drevja, česar umni sadjarji navadno ne pozabijo, ko sneži moker sneg. Sadno drevje še vedno ni izgubilo vsega lista, zato se je lepšiv sneg še tem bolj oprijemal vej. Davi smo videli polomljenega precej drevja po vrhovih. Škode je tudi mnogo po gozdovih, vendar je listnato drevje povečini golo, razen hrasta in tu in tam

ni tudi odpadlo še bukovno listje. Tako moker sneg se pa oprijemlje tudi golih vej in jih lomí.

Marsikoga je začelo skrbeti, če se je zima res začela in če sneg ne bo več skopnel. Mnogi kmetje imajo namreč še na njivah pozne jesenske pridelke, korenje in re-po. Repi in korenju sneg sicer ne škoduje, toda kopati ju izpod snega nedvomno ni prijetno delo. Jesen je bila nenavadno lepa in mnogim ni prišlo niti na misel, da bo zima nastopila tako nenalno, zato niso hiteli s pospravljanjem poznih pridelkov. Re-pa, pesa in korenje so pa tudi še rasli ob zadnjem toplim vremenu. Precej neprijetno presenečenje je sneg tudi za naše obdelovalce vrto-ov, ki niso še utegnili pospraviti endivije — ki ji sicer sneg ne škoduje mnogo — in razne pozne povrtnine v kleti. Na vrtovih je še precej zelja in ohrovtá.

V mestu je sneg napravil precej škode na telefonskih vodih. Zadržna leta je sicer Ljubljana dobila precej popolno kabelsko telefonsko omrežje, vendar je ostalo še nekaj prog zunaj, zlasti na periferiji. Manjši odcepi imajo še proste vode. V mestu samem je škoda na telefonskih vodih malenkostna; potrganih je le nekaj žic, priključkov za posamezne številke. Večja škoda je pa na periferiji. Davi so ugotovili na mestni telefonski terenski sekciji, da ni delovalo okrog 400 telefonskih aparatov. Škoda bo pa kmalu popravljena. Velika škoda je pa zlasti na medkrajevnih progah, kjer so vodi povsod prosti.

Kakšni se nam obetajo prazniki, ne moremo napovedovati. Verjetno je celo, da bo še snežilo, toda tolažimo se vendar tudi lahko, da se bo vreme izboljšalo vsaj do nedelje.

Velika aktivnost Dopolavora

Gledališke predstave za delavce in nameščence — Koncerti in dva tečaja

Ljubljana, 31. okt.

Od danes dalje bo prirejal Dopolavoro za Ljubljansko pokrajino vsak teden po eno predstavo v Operi in Drami. Danes se bo vršila prva taka prireditve in sicer bo osebje opernega gledališča uprizorilo znano opereto »Netopir«. Cene vstopnic so določene za parter in balkon 2.50 lire, na galeriji pa 0.50 lire. Za nabavo teh vstopnic se je treba zgledati v pisarnah Dopolavora in pri vodstvih tovarnen. Predstave, ki jih prireja Dopolavoro v Drami in Operi, bodo prav takšne, kakršne so vse ostale, torej na najvišji umetniški stopnji. Te predstave so namenjene delavstvu in nameščencem, ki prejemale do 700 lir mesečne plače oziroma za take delavce in uradnike, ki se dostojno vedejo in so marljivi. Prav tako bodo imeli dostop k tem prireditvam očetje s številnimi družinami tudi če bi njihovi dohodi presegali 700 lir mesečno. Namen Dopolavora je namreč nuditi delavcu, ki je socialen element, prvovrstne kulturne prireditve po najnižjih njemu dostopnih cenah. Delavstvo si doslej ni moglo privoščiti potrebne in primerne duševne hrane, ker so pač bile vstopnice predrage. Ni pa dvoma, da je delavec, ki opravlja težko telesno delo, bolj ko kdorkoli potreben duševne hrane in razvedrila. Ne smejo mu nedostajati duhovne vrline, ki jih uživa ostala del naroda. Dopolavoro bo torej stalno vsu zimsko sezono prirejal v Narodnem gledališču v Ljubljani predstave za delavstvo in uradništvo, poleti pa jih bo prirejal na prostem, za kar je našeto sloveče potujoče gledališče »Carro di Tespie«. Načelo Dopolavora je pomagati siromašnim slojem k vsestranskemu napredku.

Po kratkem odmoru je Dopolavoro za Ljubljansko pokrajino v terek popoldne priredil svoj koncert za delavstvo

Tobačne tovarne. Za prvo tako prireditve v tobačni tovarni, ki je bila obremenjena prvo nastop Dopolavora za naše delavstvo, je bila najeta godba »Zarje«, tokrat pa je izvajal koncert orkester EIAR pod vodstvom dirigenta Šijanca. Koncertu so prisotstvovali delavci in delavke okrog 350 po številu s svojim ravnateljem, upravnim odborom in uradniki na čelu. Med drugimi so bili še prisotni odposlanec državnih monopolov, direktor EIAR, zadržna ženskega Fašija z nekaterimi svojimi sodelavkami in nadzornik Pokrajinskega Dopolavora. Koncert je bil otvoren z igranjem državne himne, ki so jo vsi poslušali stoje. Nato je orkester mojstrsko izvajal točko za točko izbranega sporeda. Godbeniki so bili v vsako izbrano točko živo pohvaljeni in na kraju so vsi prisotni iz hvalečnosti navdušeno ploskali.

Poleg številnih koncertov, ki se bodo vršili v bližnji bodočnosti po ljubljanskih tovarnah, ima Dopolavoro v Ljubljanski pokrajini v načrtu še dva tečaja. Prvi bo konec novembra tega leta in se bo imenoval »Večer diletantov«. V tem tečaju bodo mogli sodelovati vsi delavci in uradniki diletanti vseh vrst in v petju sploh. Najboljši med njimi bodo predlagani upravitelji EIAR-a za sodelovanje oziroma zaposlitev. Drugi tečaj bo konec decembra, tako pozno se bo začel zaradi priprav, ki bodo zahtevale mnogo časa. Tečaj bo zahteval pouk kromatične, diatonične in filharmonične harmonike. Sodelovat bodo magli vsi glasbeno nadarjeni otroci in mladenčci. Vršil se bo pod nadzorstvom komisije, ki bo sestavljena iz profesorjev Glasbene akademije in drugih strokovnjakov. Tudi iz tega tečaja bodo najboljše učenci predlagani v EIAR za sodelovanje oziroma zaposlitev.

Ustanovitev začasnega oddelka višje pedagoške šole na univerzi v Ljubljani

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na § 44. zakona o meščanskih šolah, uredbu z dne 11. avgusta 1936. M. s. št. 648 o višji pedagoški šoli in na zadnji pravilnik 7 dne 30. novembra 1936. P. št. 48.781 bivše kraljevine Jugoslavije, na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941/XIX št. 291 in smatrajoč za umestno, da se učiteljem ljudskih šol omogoči dopolnitve pripravljajnega študija za pouk na meščanskih šolah, ki so ga bili začeli na visokih pedagoških šolah v Zagrebu in Beogradu, odreja:

Člen 1. Z omejitvijo na visokošolsko leto 1941/42/XX se ustanovlja pri filozofski fakulteti v Ljubljani začasni oddelk višje pedagoške šole za pripravljajne učitelje meščanskih šol, ki bo trajal dva semestra. — Omenjeni oddelk bo obsegal samo tretji in četrti semester šole in se morejo vpisati vanj samo tisti učitelji, ki so obiskovali v Zagrebu ali Beogradu prva dva semestra višje pedagoške šole ter napravili ustrežne izpite.

Člen 2. Poslovanje začasnega oddelka je urejeno nalično z uredbu z dne 11. avgusta 1936. M. s. št. 648 in s pravilnikom z dne 30. novembra 1936. P. št. 48.781 bivše kraljevine Jugoslavije. Po potrebi se smejo ustanoviti odseki, ustrežajoči popolnvalnim skupinam, ki jih izberejo slušatelji.

Člen 3. Dekan filozofske fakultete se poverja služba rektorja te šole. Kot učiteljski svet šole posluje svet te fakultete. — Tajništvo šole se poverja fakultetnemu tajništvu. Stroški za njegovo poslovanje se pokriva iz visokošolske proračuna.

Člen 4. Za predavanja, vaje in tečaje oddelka uporabljata filozofska fakulteta po možnosti svoja predavanja, vaje in tečaje in z drugih fakultet univerze. Predavanja, vaje in tečaje se poverja predavateljem, ki jih določijo fakultetni svet in odbori univerzitetni senat. Tako dodeljeni predavatelji prejemale enak honorar kakor honorarni učitelji fakultet in se smejo vabiti na seje sveta s posvetovalnim glasom.

Člen 5. Za izobraževanje slušateljev oddelka se sme filozofska fakulteta poleg univerzitetnih koristitv tudi z drugimi zavodi in šolami, izpiti pa se morajo vsakokrat opravljati na univerzi.

Člen 6. Prošnje slušateljev presoja svet filozofske fakultete, ki o njih odloča, ka-

kor odloča tudi o vseh sporih didaktičnega značaja glede njihovega šolskega izobraževanja. Disciplinsko oblastvo za slušatelje je fakultetni svet. — Rok za vpis na začasni oddelk se določa na dan 20. novembra 1941/XX.

Člen 7. Glede vprašanj, ki niso obsežna v tej naredbi, poroča filozofska fakulteta Visokemu komisariatu, ki odloči po zaslišanju mnenja urada za univerzitetne zadeve in prosvetnega oddelka. Učni načrt, ki se priporoča slušateljem oddelka, mora predhodno odobriti zgoraj omenjeni urad.

Člen 8. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana dne 27. oktobra 1941/XIX
Visoki komisar: Emilio Grazioli

Obbligo della vaccinazione antidipterica a Loški potok

L'Alto Commissariato per la provincia di Lubiana, vista la propria ordinanza del 23 agosto 1941-XIX n. 90 riguardante l'obbligo della vaccinazione antidipterica nel territorio del comune di Lubiana, ritenuta la necessità di estendere l'obbligatorietà della vaccinazione antidipterica nel territorio del comune di Loški potok dove persistono focolari endemici di difterite, ordina:

Art. 1. La vaccinazione antidipterica è obbligatoria per i bambini d'ambo i sessi dal 18° mese al 10° anno di età residenti nel territorio del comune di Loški potok. Il sindaco di Loški potok ed il direttore dell'Istituto d'Igiene di Lubiana sono incaricati dell'esecuzione della presente ordinanza, e di stabilire le sedi, il giorno e l'ora in cui devono essere praticate le vaccinazioni.

Art. 2. La pratica vaccinale dovrà eseguirsi secondo le norme dell'ordinanza commissariale 23 agosto 1941-XIX n. 90, le cui disposizioni rimangono immutate anche per quanto riguarda le penalità da comminarsi ai contravventori.

Art. 3. La presente ordinanza entra immediatamente in vigore.

Lubiana, 28 ottobre 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

Obvezno cepljenje proti davici v Loškem potoku

Ker se na ozemlju občine Loški potok endemična gnezdišča davice vztrajno pojavljajo, je Eks. Visoki komisar s takojšnjo veljavo odredil:

1) Cepljenje zoper davico je obvezno za otroke obojega spola med 18. mesecem in 10. letom starosti, bivaajoče na ozemlju občine Loški potok. Zupanu občine Loški potok in ravnatelju Higijenskega zavoda v Ljubljani se poverja izvršitev te naredbe in določitev kraja, dneva in ure, kjer in kdaj naj se opravi cepljenje.

2) Cepljenje se mora opraviti po določbah komisariatske naredbe z dne 23. avgusta 1941/XIX št. 90, katere predpisi veljajo tudi, kolikor se nanašajo na kazni za kršitve te naredbe.

Modif ca della circoscrizione del Comune di Trzisce

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana visto il R.D.-L. 3 maggio 1941-XIX n. 291, ritenuta la necessità di riordinare la circoscrizione del comune di Trzisce, ordina:

Art. 1. La parte della località Stražberk (civici numeri 1, 2, 3, 4 e 16) del comune di St. Janž, che, in seguito a parziale cambiamento della linea di confine, è stata incorporata nella provincia di Lubiana, viene aggregata al comune di Trzisce, distretto di Novo mesto.

Art. 2. La presente ordinanza entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 27 ottobre 1941-XIX.

L'Alto Commissario Emilio Grazioli

Sprememba območja občine Trzisce

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je odredil s takojšnjo veljavo: Del kraja Stražberk (hišne številke 1, 2, 3, 4 in 16) v občini št. Janž, ki je bil v zvezi z delno spremembo mejne črte priključen Ljubljanski pokrajini, se pripoji občini Trzisce, okraj Novo mesto.

Sklicanje pokrajinskega sveta

Pokrajinski svet je sklican na sejo v sredo 5. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v palači Komisariata.

NECCHI
ŠIVALNI STROJI
IGN.VOK
LJUBLJANA-TAVČARJEVA 7

Cvetje in živila na trgu

Ljubljana, 31. oktobra. Proti pričakovanju je bil danes trg še precej dobro založen; danes je bil prav za prav tržni dan namesto jutri. Dovo je pa bil zelo oviran, ker česte pokriva snežena brozga. Davi niso utegnili povsod skidati snega niti na samem trgu.

Kljub slabemu vremenu je bil promet na trgu živahen. Naprodaj je bilo dovolj tistih vrst živil, ki so navadno naprodaj, trg je pa bil precej dobro založen tudi s cvetjem, vencj, cvetličnimi košaricami iz umetnega cvetja in na stalnem trgu za prodajo cvetja na Cankarjevem nabrežju je bilo na izbiro v dolgi vrsti nakupinice mnogo vencev, spletenih iz zimzelena, smrečja in jelovine.

Cvetja je pa letos vendar manj naprodaj kakor včasih. Zato je pa bila tem živahnjša kupčija pri posameznih prodajalcih, ki so pripeljali lepe krizanteme iz Trnovca. Cene so letos maksimirane, kar je novost. Cvetlične košarice, ki so bile vselej najdražje, so letos po 25 do 50 lir. Krizanteme navadno niso bile mnogo cenejše kakor letos. Pocenj so pa venci kmečkih izdelovalcev.

Kupčija s tem blagom bi bila mnogo živahnjša, če bi se nam obetalo lepše vreme. Dopoldne pa ljudje sploh niso vedeli, če bodo letos lahko obiskovali pokopališča, ker je zopet začelo močno snežiti.

Z domačim sadjem je bil trg slabše založen. Domačega kostanja na kmečkem sadnem trgu ne prodajajo več. — Na zelenjadnem trgu se je danes še poznal vpliv novega snega; blaga je bilo še dovolj in tudi podražiti se ni moglo, ker so cene maksimirane. — Na gobjem trgu je bilo danes naprodaj še malo gob, menda zadnjih v tej sezoni. Bile so nabrane še večerj dopoldne, in sicer rjavi ježek in čebularji.

Na stalnem sadnem trgu zadnje čase ni bilo nobenih bistvenih sprememb.

Sobota in nedelja ob 19. (7.)

VESELI TEATER

GOSTUJE KLOVN »IKSI«
V nedeljo tudi popoldanska predstava ob 15. (3.) uri

Poziv učiteljem

Ljubljana, 31. oktobra. Učiteljska organizacija poziva spodaj navedene učitelje, da se najino in neodložljivo zglase v njenih poslovnih prostorih v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6, I. nadstropje:

Andrejčič Ivan, Batič Marija, Bergirc Eleonora, Binder Avgust, Bonča Leopold, Cerar Miroslav, Cehovin Rudolf, Debeljak Albert, Dolanc Vida, Fetih Oton, Fink Oton, Frece Valentin, Gabrijeleč Franc, Golja Marija, Gorišek Franja, Jereb Ana, Kastelic Ivan, Kavar Janez, Klemenc Franc, Koleša Bogomir, Kotnik Ema, Kováč Zdravko, Kutni Josip, Lapajner Viktor, Lasič Josip, Macarol Josip, Meden Amalija, Makarovič Vladimir, Miklavc Franc, Otič Pavel, Pavletič Julij, Peček Herta, Perenič Ana, Petrič Marija, Rant Franc, Rape Albina, Rauber Ciril, Rigler Franc, Sirmik Ivan, Slabe Karel, Slokan Nada, Storar Julija, Šilovinc Pavel, Štrus Franc, Torelli Janko, Vadaln Franc, Vidic Albina, Velikonja Josip, Velkavrh Josip, Velnar Amalija, Vodopivec Alojzij, Vovk Leopoldina, Zazula Rafael, Zlatič Leopold, Zorko Elizabeta, Zel Avrelj, in Bregant Sonja, Čbic Drago, Droč Janko, Fajgel Ivan, Gabrovšek Marija, Horvat Božidar, Knapič Janko, Mrak Jože, Puppis Alojzij,

Usate lampade OSRAM perché queste utilizzano nel miglior modo l'energia elettrica che consumano, assicurandovi così economia nella spesa d'illuminazione.

Rabite žarnice Osram D, kajti samo one Vam zagotavljajo varčevanje v stroških za razsvetljavo, ker vporabljajo električno silo na najkoristnejši in izdatnejši način.

OSRAM-D
dž. luce a buon mercato
! in nudi luce poceni!

Samec Franc, Slokar Radislav, Sosič Edvard, Žebavec Ladislava, Zelenik Martin, Zidanik Ivan.

Razen teh tudi: Pirjavec Andrej, Novo mesto, Herbst Pavel, Mokronog-Brezovica, Eržen Stanko, Podlipa pri Vrhniki, Dolgan Alojzij, Voljče pri Košani-Postojna, Zdešar Ljudmila, Trebnje-Fristava, Roškar Janez, Št. Vid pri Stični, Kuharič Martin, Sodražica, Metlika Florentina, Devica Marija v Polju, Prinčič Stanislav, Spodnje Vrhovce-Dobrova, Majhen Aleksander, Unec pri Rakeku, Zupančič Franja, Kostonjevera na Krki, Bregar Ivan, Vrhnika, Porenta

Stanislav, Fara pri Kastelu, Cerut Silvester, Zalop pri Ljubljani, Tomažič Božidar, Predule pri Grosupljem, Zor Emil, Kostonjevera na Krki, Perger Viktor, Vrhnika, Mihelič Ivan, Nemška vas pri Ribnici, Kerkoč Anton, Ig, Kodrič Rudolf, Trebnje, Japelj Pavel, Vrhnika, Gruden Franc, Stična, Pahor Marija, Podraga-Vipava, Medved Branko, Bela cerkev pri Novem mestu, Čeh Ivan, Novo mesto, Jakopec Karl, Loka-Crnomelj, Kramar Franc, Cerknica, Jakopec Franc, Dolenja nemška vas p. Trebnje.

Odločilna tekma za drugo mesto

V nedeljo se bo nogometni spored v Ljubljani začel že ob 13. na igrišču Hermesa — Jadran nastopi v Novem mestu

Ljubljana, 31. novemb. Cim bolj se odmikamo od prvih terminov letošnjega nogometnega prvenstva Ljubljanske pokrajine, tem zanimivejša postaja borba. Bile je vsaj jesensko prvenstvo na vrhu že skoro odločeno, toda za vsa ostala mesta je še vedno toliko nejasnosti, komu bodo pripadla, da že ta zanimivost draži zanimanje pristašev posameznih klubov.

Poglejmo n. pr. položaj Marsa in Hermesa. Pristaši obeh so sveto prepričani na podlagi toliko in toliko stvarnih »prednosti« enega oziroma drugega, da mora biti mesto v boju za drugo in tretje pripasti njihovemu miljenicu. Ta besedni spor bi se mogoče vleči v neskončno, če ne bi SNZ odredila že za nedeljo, da bosta moštvi obeh klubov samj odločili, kdo je res boljši.

Spored nedeljskega petega kola obsega kakor običajno tri tekme v prvem razredu in dve v drugem. Glavna reč bo na stadionu Hermesa v Šiški, kjer so pripravili, kar tri tekme za spored v enem dušku. Za najbolj zgodnji uvod se bodo spoprijeli junorji Hermesa in Marsa, ki bodo začeli že ob 13. Za njimi nastopita ob 14.

dva z drugega konca tabele, ki sta oba zelo potrebna točk: Svoboda in Grafika. Če bo šlo vse po »žurici« so sicer Svobodaš favoriti, toda verjamemo, da je tudi moštvo Grafike, ki se je doslej tako nesrečno borilo, sposobno dokazati, da je žoga okrogla. Končno se bo ob 15.30 začela »derby« tekma med Marsom in Hermesom. Nedvomno bo borba izredno zagrizena, želimo le, da bi se igralci do konca zavedali, da gre tudi za sportno kvaliteten prestiz, ne samo za točke.

Čeprav je poteklo že mesec dni, kar tekmuje sedmorica klubov za prvenstvo, vendar doslej Novomeščani niso imeli priložnosti, da bi videli svojega zastopnika na delu v domačem okolju. Kakor trde najinformiranejši, se jim bo ta želja izpolnila v nedeljo, ko bo prvi med ljubljanskimi klubj nastopil v Novem mestu proti Elanu Jadran. Naloga pred katero so postavljeni Trnovčani je izredno težavna, kajti Elan je na svojem igrišču in pred svojim občinstvom mnogo močnejši tekmeč, kakor kažejo njegovi rezultati v Ljubljani.

V drugorazrednem prvenstvu sta v nedeljo na sporedu tekmi med Mjstami in Vičem in Slavijo ter Korotanom.

LIQUORE LIKER
STREGA
FONICO DIGESTIVO
JE KREPILEN IN VAM URAVNA-PREBAVO.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 31. zaprto.

Sobota, 1. novembra: Hamlet. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21.

Nedelja, 2. novembra: Šesto nadstropje. — Izven. Znižane cene. Začetek ob 18.15. Konec ob 20.45.

Ponedeljek, 3. novembra: zaprto.

OPERA

Petek, 31.: Netopir. Izven. Predstava za Dopolavoro. Začetek ob 18.30. Konec ob 21.15.

Sobota, 1. novembra: Faust. Izven. Začetek ob 17.30. Konec ob 21.

Nedelja, 2. novembra: ob 10.30 dop.: Princiska in znanj. Mladinska predstava. Globoko znižane cene.

Ob 18.15 uri: La Boheme. Izven. Začetek ob 18.15, konec ob 21. — Znižane cene.

Ponedeljek, 3. novembra: zaprto.

S Spodnje štajerske

— Še 11 zborovanj. Včeraj je bilo v okrajih Celje, Ljutomer, Maribor—okolica in Ptuj 11 zborovanj štajerskega Heimabunda.

— Novi grobovi. V Mariboru so umrli zasebnica Marija Šubernik, stara 72 let, Franc Bračič iz Pobrežja, star 69 let, hlapec Josip Čurk, star 50 let in Marija Muhič iz št. Iija, stara 75 let. V Studencih pri Mariboru je umrla soproga peka Ljudmila Gorišek, stara 73 let. V Kamniku je umrl urar in hišni posestnik Jostp Janko.

— Od mrtvih je vstal. V Poljčanah se je pripetilo nekaj izrednega. 19. septembra je vlak blizu Poljčan povozil nekega moža, pri katerem niso našli nobenih dokumentov. Šlo je baje za 60letnega Jos. Svagana, ki je živel zadnje čase v Teznu pri Ma-

riboru. Mož je hotel usodnega dne iz Poljčan peš v Konjice. Hiš Neža je spoznala v mlilcu svojega očeta. Truplo so pokopali v Poljčanah. Naenkrat se je pa razširila vest, da se je pokojnik vrnil. In res se je pojavil Josip Svagan v Poljčanah na orožniški postaji, češ da je zvedel, da ga smatrajo za mrtvega. Vprašanje je zdaj koga je povozil 19. septembra vlak pri Poljčanah.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 31. oktobra: Volbenk. Jutri: Sobota, 1. novembra: Vsi sveti. Pojutrišnjem: Nedelja, 2. novembra: Just

DANASNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Gresična.

Kino Sloga: Tajno zatočišče.

Kino Union: Most vzdihljajev.

Kino Moste: Slavne pustolovščine.

Razstava Zdenka Kalina in Maksima Sedaja v Jakopičevem paviljonu.

PRIREDITVE V SOBOTO

Kinematografi nespremenjeno.

Vesell teater ob 19. v Delavski zbornici.

PRIREDITVE V NEDELJO

Kinematografi nespremenjeno.

Vesell teater ob 15. in 19.

DEZURNE LEKARNE

Petek: Mr. Bakarčić, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Sobota, nedelja: Mr. Sušnik, Marijin trg št. 5, Kuralit, Gosposvetska 10, Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

Mestno dežurno zdravniško službo bo opravljala od petka ob 20. do nedelje ob 8. zjutraj mestna zdravnica dr. Jožica Žitko, Pleteršnikova 13, telefon 47-64. — Od nedelje ob 8. zjutraj do ponedeljka do 8. zjutraj pa mestni višji zdravnik dr. Marjan Ahčin, Korytnikova 18, telefon 86-24.

Preden se zgrnejo množice na pokopališče Vtisi in misli z obiska pri Sv. Križu pred prazn kom Vseh svetnikov

obiskovalce bujna razstava lepih, zlahtnih krizantem. Ljudje se ozirajo, pa stopajo mimo, stiskajo šopke skromnejšega cvetja in le tu pa tam se kdo ojnati ter povpraša za ceno. Pod drevesom peče kostanjlar svoje dobrote in menda je njegova obrt tod še najbolj donosna.

Ste že prehodili vse obširno pokopališče pri Sv. Križu? Od vhoda v starejši del do mrežaste ograje na severnem koncu novejšega? Pa križem kražem od enega oglja do drugega: mimo bahaških grobnic iz dragocenega marmorja; mimo spomenikov, ki jih je izoblikovala prefinjena umetniška roka in tistih, ki iz njih vpije kramarska ubornost neokusnih šabon; mimo ekscentričnih domislekov, mimo nežnih drobenih angelskih kipcev, ki kljub enoličnosti diha nekaj preprosto prisrčnega, ganljivega, mimo pedantno trgovsko urejenih, z grebenasto pečeno preprogo obdanih cementnih okvirov in korit, prekritih z blazinicami maha ali pa zrahlinje in počesane črne prsti s šopki rož v sredini, nad katerimi v marmornate plošče v pozlačnem okviru zre »pokojnik« in se pod njegovim imenom blišče ali pa so komaj razpoznavne vsakovrstne poslovilne besede. Ste se ustavili pred kamenitim orjakom popolnoma drugačne predstave vzbujajoče kostnice, krenili mimo železne ograje, kjer se bel »križ« za križem vrsti, nad njimi pa kraljuje simbol nadživljenjske pozemske skupnosti? Morda ste na svojem romanju zašli tudi tja v desni severni kot novega pokopališča, kjer so priče smrti polomljeni, sprani in vsegavo stoječi črni križi, kjer le rahle vzpetine, kakor večje kratine že preraste s travo, dajo slutiti, da pod njimi počiva »krona vsega stvarstva«.

Veliko je svetokriško pokopališče in v pesčenih globinah počiva že dober del priči in ustvarjalcev ljubljanske in slovenske zgodovine. V najprejše mešanici se vrste grobovi pomembnih in nepomembnih, znanih in neznanih. Ko čitaš zapored imena njih, ki so že spregli s sebe življenjske dolžnosti, se te polasa občutek močnosti tega pokopališke velemesta. V spominu se zbuja predstave iz življenja naše preteklosti, breme velike odgovornosti pred njo in bodočnostjo teži na srce.

Pred vitkim, visokim stebrom, ki ga venčajo umetniške skulpture in ki kipi visoko nad okolico, kakor se je v svojem plodnem življenju dvignil visoko duh moža, ki mu telo počiva pod težko kamnito ploščo, se skloni poražen kakor vrba žalujka. Pospešiš korak iz okolice opominjajočega groba, da ti le mimogrede obstane oko na plošči s pesnikovi besedami: »... naroda zarje se rode le v noči, njegova rast in moč so žrtvojuči, bolj od življenja smrt je rodovitna.« Iz lin stolpa se oglasi visoki glas poslednje popotnice: Vivos voco, mortuos plango! Smrt ne čaka in ne prizanaša ne danes ne jutri, prijatelj, ne boj se življenja, ne boj se smrti!

Pred vrati pokopališčne cerkvice je zadnje dni vedno več življenja. Bliža se praznik mrtvih. Kakor običajno, bodo v nedeljo poromale k Sv. Križu množice iz Ljubljane, pa še mnogo okoličanov, da posvetijo nekaj tihih minut v misli na umrle. Prišli bodo tudi tisti, ki nimajo pri Sv. Križu nikogar, pa jim svojci leže morda pokopani kje daleč, morda celo ne veče zanje. Prišli bodo končno vsi, ki čutijo dolžnost, da vsaj enkrat obudijo spomin na tiste, ki so žrtvovali svoja življenja v blagor skupnosti.

Pokopališče se pripravlja na veliki sprejem. Trume ljudi hodijo dnevno skozi polodprta vrata, se razhajajo in izgubljajo med prostornim grobiščem. Nad številnimi grobovi so sklonjene žene, starke, mladenke, možje in otroci ter čistijo, krasijo in pospravljajo, da se lice pokopališča vidno prenavlja, zlasti med gosposkimi grobovi. Polni so tramvaji, številni kolezarji. Lepši popoldnevi izvajajo tudi pešce in ob stikališču obeh glavnih vodnih cest pred Žalami, je vrsta vedno bolj gosta. V špalirju stoji ob strani otroci, 12 do 14letni, pa tudi odrasle ženske in mošje.

Gospod, kaj za popravil, peska navoziti? Komaj odkimaj prvemu je že na vrsti pet, deset drugih. Zebe jih, da stiskajo pod pazduho grabljice in lopatice, roke pa tiščijo v zepe.

Otroci so prav za prav samo posredovalci za številne neprotokolirane »firme« za prodajo peska. Veliki kupi belega drobnega peska leže v bližini ceste, od njih slone naslonjeni na lopate dobavitelji. Pravo, da letos posel doslej še ni bil preveč donosen.

Nekaj korakov pred vhomom pozdravlja

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI
Predstave: danes ob 19. in 19. uri:
KINO MATICA TELEFON 22-41
Roman uboga dekleta, ki je po nesrečni usodi zašlo na kriva pota.
Grečnica
Paola Barbara, Fosco Giachetti, Gino Cervi
Roman je izhajal v »Našem Kinu«.
KINO UNION TELEFON 23-21
Monumentalno zgodovinsko filmsko delo
Most vzdihljajev
Paola Barbara, Mariela Lotti, Elli Parvo
KINO SLOGA TELEFON 27-30
Romantična filmska zgodba z ameriškega zapada
TAJNO ZATOČISČE
Richard Arlen, Virginija Grey
KINO MOTE
Od 30. okt. do 3. nov. dva večerfilma
SLAVNE PUSTOLOVŠČINE
Garry Cooper, David Niven
EDEN PROTI VSEM
Ken Maynard in slavni konj Tarzan
Predstave:
Delavnik od pol 6. in 7. neprekinjeno.
Nedelja in praznik ob 14. 16.30 in 19.

sodna in dobrasrčna javnost tudi prav dobro ve, da bo vsa vsota, ki jo zbere vsesvetska akcija, porabljena edino za podporo potrebne v Ljubljani po odločitvah mestnega socialnega urada in Vrhovnega socialnega sveta za mesto Ljubljano.

Velik umetniški dogodek bo prihodnji koncert, ki ga bo priredila Glasbena Matica v ponedeljek, dne 3. novembra ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani. To nam jamči predvsem sodelovanje dveh najboljših slovenskih solistik, sopranistke Valerije Heybalove in altistke Franje Golobove. Obe umetnici bosta prvič javno izvajali v Ljubljani s spremljevanjem komorne orkestra in pod vodstvom dirigenta Draga Marija Šijanca Pergolesijev oratorij »Stabat Mater«. Kot uvod v koncert bo odigral komorni orkester še Corellijev »Concerto Grosso«. Obe naši solistki sta se odlično uveljavili tako na opernem, kakor tudi na koncertnem odru. Njihova odlična umetniška izobrazba jim omogoča tudi prvovrstno izvajanje staroklasične umetnine, kakor je ravno Pergolesijev oratorij »Stabat Mater«. Začetek koncerta bo točno ob 20. uri, konec ob 21.20 uri, brez vsake zamude, na kar še prav posebno opozarjamo. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. 502-n

Čitateljem in naročnikom v starih pokrajinah

Generalno zastopstvo za prodajo in razposiljanje »Jutra«, »Slov. narod« in »Domovine« v vseh pokrajinah Kraljevine razen Ljubljanske pokrajine ima tvrdka Giovanni Parovel, Trieste, Via Francesco Denza N. 5, telefon 4773. Prosimo čitatelje in naročnike iz označenih pokrajin, da se z vsemi reklamacijami in željami glede prodaje ali naročanja »Jutra« obračajo direktno na imenovano tvrdko.

Čistite tramvajske stopnice! V prvih dneh letošnje zime se je v Ljubljani ponovno pokazala stara slika brezbriznosti pri tramvajškem prometu. Ljudje, ki stopajo v tramvaj, pušajo na stopnicah sneg, ki postane kmalu nevaren vsem, ki vstopajo ali izstopajo. Stopnice so v tramvajskih vozovih, zlasti v tistih, ki smo jih dobili iz Opatije, precej visoke in zaradi tega potnik prav lahko spodrsne na snegu, ki se je na njih nabral. Uprava ljubljanske cestne električne železnice bi morala odrediti, da morajo vsaj na končnih postajah tramvajski uslužbenci očistiti stopnice snega in tako poskrbeti za varnost potnikov. Po potrebi bi se to čiščenje moralo vršiti tudi na vseh ogibalščih, kjer je po navadi za takšno delo dovolj časa.

Znamenjati pločniki. Vsako leto moramo ponovno opozarjati hišne gospodarje, da morajo biti pločniki v zimskem času očiščeni snega. Tudi po prvem letošnjem snegu v tem pogledu ni bilo reda. Večkrat in danes so bili v mestu le redki pločniki očiščeni, tako da je bilo zelo težko hoditi po mestu. Dolžnost hišnih gospodarjev je, da strogo opozore svoje hišnike ali oskrbnike, da morajo sneg s pločnikov očistiti redno vsak dan v prvih jutranjih urah, po potrebi, če močno sneži, pa tudi večkrat čez dan.

Pritožbe na iztepanje skozi okna se množe, čeprav gospodinjice večkrat opominjamo zaradi te grde razvade. Pritožbe celo pravi, da nekateri iztepanje na oknih preproge, predpražnike, čunje za tla in podobno robo s posebno naslado, če spodaj stanujoče stranke suše perilo ali imajo odprto kuhinjsko okno ali pa na balkonu kaka živila. Pravilnik o snagi in higieni v Ljubljani pa pravi, da je v naši občini prepovedano prav vse, kar škoduje zdravju in žali čuti snaznosti in udobja, prav tako pa tudi vse, kar kaže surovo neobzirnost napram sosedom in sploh prebivalstvu. Ker se take pritožbe množe, bo mestno poizkuševalstvo vse take prestopke ugotovilo s pričani ter gospodinjam in služkinjam odmerilo kazni tako, kakor je sedaj v navadi. Vse preproge, predpražnike, čunje za tla in sploh vse predmete, ki se jih drži večja množina vrhu in blata ali pa kuhinjskih odpadkov, je dovoljeno iztepati edino na dvorišču ter zato neobzirne gospodinjice zadnjikrat opominjamo, naj vsaj malo mislijo tudi na druge, ker bodo drugače morale poskusiti kazni po danda naših odmeri.

Notranost pošne palače bo kmalu urejena. Poročali smo že o preureditvenih delih v notranosti ljubljanske glavne pošne palače. Obnovitvena in preureditvena dela se že bližajo koncu. Oddelek poštnih predalov je že skoraj urejen, prav tako pa bosta te dni prebeljeni tudi obe avli. Zdaj građe telefonske kabine, ki bodo kmalu dovršene. Čim bodo opravljena še ta dela, se bo pokazalo, kako prepotrebna je bila preureditev poslopja in kako smotrno je bilo zdaj to tudi izvršeno.

Dobili smo dva nova tramvajska priklonpa vozova. Te dni je uprava ljubljanske cestne železnice dala v promet dva nova tramvajska priklonpa vozova, ki sta izredno solidno in lepo zgrajena v naši domači delavnici v remizi. Oba priklonpa vozova sta velika, kakor so veliki prvi motorni vozovi, zgrajena pa sta tako, da ju bodo pozneje, če bo potrebno, brez posebnih težav lahko ispremenili v motorne. Kakor smo izvedeli, gradi uprava naše

cestne električne železnice v svojih delavnicah še dva takšna vozova. Ob tej priložnosti moramo poudariti, da bi bila uporaba priklonnih vozov zujno potrebna tudi na progi proti Šiški, ki je zelo frekventirana. Čeravno ta proga ni krožna, kakor je proga pri Sv. Križu, uporaba priklonnih vozov zlasti v opoidanskih urah ne bi delala posebnih težav, ker bi se na ogibalšču pri remizi potrebno premikanje lahko izvršilo. Razsvetljava žal. Da tuli naše železnicam najlepše proslave praznik umrlih in s tem počaste predvsem one, ki so na svoji zadnji poti na božjo njivo počivali na žalost, bodo po cerkvenih opravilih na pokopališču sv. Križa na predvečer Vernih duš v nedeljo 2. novembra o mraku zabeleste v vsem sijaju. Bajno razsvetljeno bo veličastno poslopje, gorele bodo vse luči na prekrasnih lestencih po kapelkah in v molilnici, poti bodo razsvetljene z dolgnimi vrstami kandelabrov, vse žale se bodo pa kopale v luči reflektorjev. Po obisku svojih dragih rajnih in po molitvah zanje bodo množice na poti domov spet ogledovale vso lepoto žal ter občudovale nove krasote lestence v molilnicah in kapelkah, zlasti pa čudovito lepe nove križe po kapelkah.

Nad 500 grobnic in razkošnih nagrobnikov samo ob zidu pokopališča sv. Križa čaka na okrasitev z venci in svečami vsesvetske akcije, da naši premožni krogi tudi na ta najplemenitejši način počaste svoje drage rajne, kakor so žrtvovali že težke tisočake za njih počastitev s temi grobnicami in nagrobniki. Če bi vsak lastnik teh grobnic in nagrobnih spomenikov za dobri namen vsesvetske akcije v čast svojim rajnim žrtvoval samo po 100 lir, bi za dobrodelne namene zbrana vsota znašala nad 50.000 lir. Marsikateremu lastniku grobnice ali razkošnega spomenika cvete sedaj zlata doba, fer smo zato prepričani, da revidni, nezaposleni, brezdomci in drugi podpore potrebni pač ne bodo v dolgi vrsti opazili niti ene grobnice in niti enega razkošnega spomenika brez dokazov vsesvetske akcije, da so ljubljanski premožni krogi res po svojih močeh počastili svoje rajne z dobrimi deli.

Spominška svečanost padlim in umrlim tovarišem septembrske fare bo v nedeljo, 2. novembra, ob pol 11. uri v cerkvi Sv. Petra.

Uprava kina SLOGA sporoča, da se bodo od ponedeljka 3. novembra dalje vršile redne filmske predstave dalje med tednom od 16.30 in 18.30 uri, ob nedeljah in praznikih pa kot običajno ob 10.30, 15.17, in 19. uri. Z ozirom na spremenjene delovne ure uradništva v državnih uradih bo s tem omogočeno posesti dopoldanske predstave tudi ob spremenjenih urah.

Sobota in nedelja v »Veslem« teatru. Razen sobotne in nedeljske večerne predstave ob 19. (7.) bo v nedeljo tudi popoldanska predstava ob 15. (3.), na kar posebno opozarjamo vse, ki jim ni mogoče posesti naših večernih predstav. Gostuje klovni »Iksie«. Predprodaja vstopnic vsak dan od 10. do pol 13. in od 27. do 19. ure. V nedeljo predprodaja za popoldansko predstavo od 14. (2.) ure dalje.

Sprememba okoliša pošte Ljubljana 7 (Šiška). Kraji Dolnice, Dravlje, Glince, Kamna gorica, Peržan, Podutik, Trata, Zapuže, del Podgore hišne številke 17, 26, 31, 43, 45, 46 in 47 ter del kraja Poljane, hišne številke 25, 45, 47, 52, 56, 59, 63, 64, 65 in 66, ki so spadali pod pošto okolišu pošte St. Vid nad Ljubljano, se dodele k okolišu pošte Ljubljana 7.

Odlučna kuhinja, sladki italijanski mošt, pristna vina toči gostilna Lovca. 503-n

Točimo sledeča naravna vina:

- Namizno ital. belo in črno
Dalmatinsko črno
Viško belo
Rizling I
Verona
Ruffino
Chianti Classico
Kraški teran
Orivieto — abocato — secco
Vino - Santo
Refosco
Prosecco
Florio — Marsala
Sarve — Frizzante
Merlot i. t. d.
Vermut raznih znamk
Sveže pivo
Brezalkoholne pijače
Ves dan topla in mrzla jedila.
Kuhan in pečen kostanj
Kava, čaj, kuhano vino

v gostilni „Pri Lovcu“

RIMSKA — BLEIWEISOVA CESTA
Telefon 46-95

CORA TORINO 1835 AMARO CORA
col seltz
otimo aperitive
licio
efficace digestivo
s sodavico:
najbolji aperitiv
sam, brez sodavice:
zelo učinkujot za dobro prebavo.

PARIDE LANGOSCA MILANO
VIA ACCADEMIA 24
AGENTE PER ACQUISTI FILATI TESSUTI
AGENT ZAKUPOVANJE PREDIV TKANIN

Makulatur ni papir

proda oprava »Slovenskega Naroda«, Ljubljana, Puciničeva ul. 5

MODROCE, otomane, kauče, fotole itd. vam napravim nove ali stare popravim najceneje, — po želji grem tudi na dom. — Tapetnik J. Habjan, Igriška 10. 57 T

ODEJE od vate in puha — nove in stare — vam zarije. — Ljubljana, Marjina trg 2/II. 1668

KAUČE

novi modeli po nizkih cenah dobite pri E. Zakrajšek, tapetništvo ALI RES SE NE VESTE.

Jabolka za vkuhanje, sušenje in marmelado po Lir 1.50 dala, zimska jabolka po Lir 3.— dala dobite v skladnici »Balkan«, Trčeva 33 pri Lavric & Strumbelj. 1824-34

PROFESORJI, predavatelji in igralci dobijo čist, nezahripav glas z rednim uživanjem Ambroze medicne, katero dobite pristno le v — MEDARNI, Ljubljana, Zidovska ulica št. 6. 1752

Soc. Ital. BÜHLER Milano Fratelli

Implanti completi e forniture di macchine ed accessori per molini Silos - Passifici Trapanatori - Macchine per brinfici - Fabbriche di laterizi - Macchine per pressofustioni ecc.
Dobavljanje in namestitve popolnih mletilskih strojev in priklonov. — Silosi. — Stroji za gnetenje. — Zeriavi. — Pivovarski stroji. — Stroji za izdelovanje mletilskih izdelkov. — Stroji za vtilvanje s pritiskom vd.
BREZOBVEZNE informacije, nasveti in ponudbe.

Importante Società con Sede in Milano cerca per subito stenodatillografa

veloce, perfetta lingua tedesca, ariana. Offerte con curriculum vitae, referenze, pedesse, indicazione cittadinanza a CASSETTA No 291 M Unione Pubblicità Italiana, MILANO.

Velika družba s sedežem v Milanu isče takoj stenostrojepisko,

naglo, ki popolnoma obvlada nemščino in je arjskega porekla. Ponudbe z življenjepisom, priporočili, zahtevami in navedbo državljanstva nasloviti na: CASSETTA n. 291 M Unione Pubblicità Italiana, MILANO

NAZNANILO OTVORITVE!

Čast mi je naznaniti cenj. občinstvu, da bom jutri 1. novembra 1941 odprl na novo urejeno gostilno v Šiški, Jančeva ulica št. 3 (prej gostilna Koleno)

Točil bom odlična dalmatinska in italijanska vina. Nudil bom po možnosti tudi razna topla in mrzla jedila. — Solidna postrežba. Se priporoča Vinko Ložič

Umrl nam je naš najvše ljubljani dedek IVAN REMIC sodni uradnik v pokoju
Pogreb se vrši v nedeljo, dne 2. novembra 1941 ob 3. uri popoldne iz hiše Žalosti, Kolodvorska ulica št. 28 na pokopališču k Sv. Križu. Venci se hvaležno odklanjajo. Ljubljana, dne 30. oktobra 1941.
Zalujoče rodbine: Remic, Deržaj, Lehpamer, Sušnik

DNEVNE VESTI

Jutri, na praznik Vseh svetih »Slov. Narod« ne izide. Prihodnja številka »Slov. Narod« izide v ponedeljek.

Ga. Marta Ostere-Valjalo ne bo sodelovala na Lukmanovih koncertih. V sredo smo poročali, da bo sodelovala ga. Marta Ostere-Valjalo na koncertih, ki jih priredi prihodnje dni koncertni pevec g. Slavko Lukman v raznih krajih Doljenske. Vest o njenem sodelovanju pa ni bila točna.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce, da so v prejšnjem mesecu dostavljali plačilni nalogi zagrdli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga. Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki res plačani! To opozorilo naj se smatra kot opomin! Protit delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, bo moral uvesti prisilno izterjavo brez pravnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuste odlašanja.

Nova policijska oblastva na Hrvaškem. V hrvaških »Narodnih novinah« je te dni izšla zakonska odredba, ki odreja ustanovitev posebnih »župskih policijskih oblastev« na sedežih vseh hrvaških velikih žup. V delokrog novih župskih policijskih oblastev na Hrvaškem spada predvsem vzdrževanje javnega reda in varnosti, skrb za osebno in premoženjsko varnost, pobiranje protidržavne propagande, policijska služba, ki se nanaša na razna društva, občne zbornice in sestanice, skrb za red in varnost javnega prometa, zdravstvena policijska služba, ki se nanaša na pobiranje pljančevanja, preklinjanje, nemoralo, prostitucijo ter trgovino z dekleti, policijsko nadzorstvo nad gostinskimi obrati, sodelovanje z državnimi pravdniki pri raznih preskavah ter sploh nadzorstvo nad javnim življenjem. Kar se tiče javnega reda in varnosti so novim hrvaškim župnim policijskim oblastvom podložna tudi okrajna glavarstva.

Strojepisni tečaji — novi dnevni in večerni — prično 4. novembra. Največja strojepisnica — 60 raznovrstnih pisalnih strojev. Pouk po desetprstnem sistemu. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15. Posebni tečaji tudi za književodstvo, korespondenco, računstvo, stenografijo, italijanščino, nemščino itd.

Honorarne ure. Rektorat Glasbene akademije v Ljubljani potrebuje za poučevanje splošne zgodovine in zemljepisne učne moči. Na vsak predmet odpadeta po 2 tedenski uri. Reflektanti s kvalifikacijo srednješolskih profesorjev naj se javijo pri tajništvu do 4. novembra. Prednost imajo profesorji brez službe z družino.

Nesreče. V ljubljansko bolnico so večeraj prepelali tri ponesrečence. Alojz Hegler, 27letni posestnik iz Starega trga pri Ložu, je jezdil konja, ko ga je vodil napajati; padel je s konja in se ranil na nogi in roki. — Jože Anžič, 27letni posestnik iz Račine, je bil nepreviden pri napolnjevanju kartidne svetilke, ki je eksplodirala in bil je ranjen na desnem očesu. Najbrž mu očesa ne bodo mogli rešiti.

Strojepisni tečaji — novi dnevni in večerni — prično 4. novembra. Največja strojepisnica — 60 raznovrstnih pisalnih strojev. Pouk po desetprstnem sistemu. Informacije in prospekte daje: Trgovsko učilišče Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska 15. Posebni tečaji tudi za književodstvo, korespondenco, računstvo, stenografijo, italijanščino, nemščino itd.

Honorarne ure. Rektorat Glasbene akademije v Ljubljani potrebuje za poučevanje splošne zgodovine in zemljepisne učne moči. Na vsak predmet odpadeta po 2 tedenski uri. Reflektanti s kvalifikacijo srednješolskih profesorjev naj se javijo pri tajništvu do 4. novembra. Prednost imajo profesorji brez službe z družino.

Nesreče. V ljubljansko bolnico so večeraj prepelali tri ponesrečence. Alojz Hegler, 27letni posestnik iz Starega trga pri Ložu, je jezdil konja, ko ga je vodil napajati; padel je s konja in se ranil na nogi in roki. — Jože Anžič, 27letni posestnik iz Račine, je bil nepreviden pri napolnjevanju kartidne svetilke, ki je eksplodirala in bil je ranjen na desnem očesu. Najbrž mu očesa ne bodo mogli rešiti.

Nesreče. V ljubljansko bolnico so večeraj prepelali tri ponesrečence. Alojz Hegler, 27letni posestnik iz Starega trga pri Ložu, je jezdil konja, ko ga je vodil napajati; padel je s konja in se ranil na nogi in roki. — Jože Anžič, 27letni posestnik iz Račine, je bil nepreviden pri napolnjevanju kartidne svetilke, ki je eksplodirala in bil je ranjen na desnem očesu. Najbrž mu očesa ne bodo mogli rešiti.

Nesreče. V ljubljansko bolnico so večeraj prepelali tri ponesrečence. Alojz Hegler, 27letni posestnik iz Starega trga pri Ložu, je jezdil konja, ko ga je vodil napajati; padel je s konja in se ranil na nogi in roki. — Jože Anžič, 27letni posestnik iz Račine, je bil nepreviden pri napolnjevanju kartidne svetilke, ki je eksplodirala in bil je ranjen na desnem očesu. Najbrž mu očesa ne bodo mogli rešiti.

Nesreče. V ljubljansko bolnico so večeraj prepelali tri ponesrečence. Alojz Hegler, 27letni posestnik iz Starega trga pri Ložu, je jezdil konja, ko ga je vodil napajati; padel je s konja in se ranil na nogi in roki. — Jože Anžič, 27letni posestnik iz Račine, je bil nepreviden pri napolnjevanju kartidne svetilke, ki je eksplodirala in bil je ranjen na desnem očesu. Najbrž mu očesa ne bodo mogli rešiti.

Nesreče. V ljubljansko bolnico so večeraj prepelali tri ponesrečence. Alojz Hegler, 27letni posestnik iz Starega trga pri Ložu, je jezdil konja, ko ga je vodil napajati; padel je s konja in se ranil na nogi in roki. — Jože Anžič, 27letni posestnik iz Račine, je bil nepreviden pri napolnjevanju kartidne svetilke, ki je eksplodirala in bil je ranjen na desnem očesu. Najbrž mu očesa ne bodo mogli rešiti.

Nesreče. V ljubljansko bolnico so večeraj prepelali tri ponesrečence. Alojz Hegler, 27letni posestnik iz Starega trga pri Ložu, je jezdil konja, ko ga je vodil napajati; padel je s konja in se ranil na nogi in roki. — Jože Anžič, 27letni posestnik iz Račine, je bil nepreviden pri napolnjevanju kartidne svetilke, ki je eksplodirala in bil je ranjen na desnem očesu. Najbrž mu očesa ne bodo mogli rešiti.

Iz Ljubljane

—lj za vsako darilo, ki ga dobrosrtni ljubljanci dajo vsesvetski akciji za podporo potrebnih, dobe toliko neizmerno vsesvetske akcije, da njih vsota znaša podarjeni znesek. Za te nakaznice bodo dobrotniki in skladišču vsesvetske akcije na vselejmu. o praznikih mrtvih pa na stoletnih pred pokopališču sv. Križa, na Viču, pred sv. Krištofom in pred Navjem dobili sveče in vence za okrasitev grobov. Ker je za belozelenih sveč zelo malo in je tudi število velikih in malih vencev »krajno omejeno, bodo mnogi dobrotniki pripeljali nakaznice vsesvetske akcije kar na šopke in vence krizantem ter drugega cvetja in zelenja, da na ta način povečajo, kako svojim rajnim izkazujejo počaščenje z dobrimi deli. —lj Velika darila in nagla oddaja nakaznic vsesvetske akcije pričajo, da se ljubljansko prebivalstvo popolnoma zaveda dobrega namena te dobrodelne akcije ter zato hoče letos svoje rajne še posebno počastiti z dobrimi deli. Pri tem pa paša raz-

Pogovor med živimi in mrtvimi

Med grobovi, ob spoznanju minljivosti, se nam pokaže življenje kot najvišja vrednota

Ljubljana, 31. oktobra.

Pravimo, da je smrt velika skrivnost. Neradi razmišljamo o nji, a misel na njo se navadno druži vsa s trpkim melanholijo, če ne celo z globoko žalostjo. Bojimo se govoriti o nji, zaboli nas ob spoznanju, da nismo na čelu že od rojstva pečat minljivosti. Življenje samo na sebi se nam zdi popolno nasprotje smrti in strah pred smrtjo upor življenja proti smrti. Kakor da je smrt nekaj nenaravnega, kar presega vedno, čeprav umirajo vsa živa bitja. Nerazumljiva nam je, nekaj mračnega je v nji in že samo njeno ime se nam zdi v vseh jezikih temno in nihče ga rad ne izgovarja. Veliki otroci smo ljudje, žalost in veselje sta nam večkrat delež kakor radost, ki sloni lahko samo na duševni uravnoveščenosti. Neradi tipljemo za spoznanji in se jih celo bojimo.

Ko bi se predali vsaj v dnehi, ko obiskujemo grobove odkrito tihemu pomenku z mrtvimi, brez prirojenega strahu pred minljivostjo bi se nam pokazalo življenje v svetlejši luči in sprevideli bi, da je tudi smrt njegov sestavni del. Če bi življenje ne bilo minljivo, bi izgubilo ves svoj značaj in bi sploh ne bilo več življenje v sedanjem pomenku besede. Sicer se vedno ni popolne jasnosti, zakaj je organizem živih bitij umrljiv čeprav je stanica kot osnovna neumljiva; življenje je še vedno največja skrivnost, čeprav nekateri znanstveniki tudi že razlagajo verjeten nastanek življenja iz anorganskega sveta kot čudovit kemični proces. Človek kot posameznik se še zelo težko sprizani s spoznanjem, da je treba prej ali slej umreti; zato tudi stremljenja znanosti, da bi človeško življenje čim bolj podaljšali ali da bi iznašli nekakšen življenjski eliksir — večno mladost. Nerad misli, da je življenje prav za prav umirajoče, da je razvoj ter vsota bioloških ter kemičnih procesov, ki se sicer ponavljajo vedno, toda pri posamezniku so enkratni. Na vse zadnje življenje vendar ni označena minljivost, saj, če je umrljiv človek kot posameznik, je neumljivo človeštvo, odnosno vsaj njegova življenjska doba je mnogo daljša. Življenje je neumljivo, če gledamo nanj kot silo, ki se manifestira v skupnosti živih bitij.

V tej luči se nam smrt tudi ne zdi tragedija; če živis, je treba tudi umreti. Smrt je odkupnina za to, da si živel; da si bil tako srečen kot nosilec skrivnostne sile ki jo imenujemo življenje. Bilo ti je dano, kar je nedvomno največja milost, da si bil posoda največje vrednote vesolja; bil si živo bitje in dano ti je bilo ustvarjati in tudi gledati v večno skrivnost stvarstva. Lahko bi pa rekli, da je bilo tvoje življenje tragedija, če nisi mogel izkoristiti časa, ki ti je bil dan, če nisi mogel živeti tako, da bi tvoje življenje dobilo smisel. Morda si vedel, da je energija neumljiva in da je prav za prav neumljivo vse, kar storiš; naše delo je vzrok posledic, ki ostanejo lahko očitne še dolgo, po telesni smrti. Zato bi se tudi lahko tolažili, da človek ves nikdar ne umre; žive njegova dela, bodisi dobra ali slaba. Čim bolj je bil srečen, da je lahko »svetlo« ali spremenil svoje življenje kot vrednoto pri delu, ki ima pomen za skupnost, tem večji smisel je imelo njegovo življenje in tem večja izguba se nam zdi njegova smrt.

Ne, smrt bi ne smela biti vselej naša zadnja misel; misliti bi bilo treba na njo večkrat, toda misliti na njo kot na sestavni del življenja. Ko bi smrt razumeli bolje, bi razumeli lažje tudi življenje. Najbrž bi se nam tedaj življenje tudi ne zdelo tako žalostno, pogosto nesmiselno, prazno, požno protislovij. Umreti bi se nam ne zdelo tako težko in žrtve bi ne bile prehude. Tudi trpljenje bi se nam zdelo nesmiselno in bi dobilo svojo pravo ceno. Zdjaj navadno ne znamo trpeti: vsako trpljenje se nam zdi pretežko in na življenje gledamo, kakor da bi moralo biti vselej praznik ter da bi morali imeti čim več od njega. Zato tudi ne vidimo v življenju tistih njegovih globin, kjer leže zadnja, a vendar tako preprosta spoznanja. Tako bi bilo treba ljudi učiti tudi umirati, če bi hoteli, da bi znali živeti.

Tako pogosto šele večje trpljenje nauči posameznika ali celo narode, da se izmorde, da začno živeti eno vrednoti drugače in da se nauče tudi umirati. Lahko bi rekli, da ni nobenih večjih stvari, nič plemenitega brez smrti; kakor se najlažje poglobi šele med grobovi v skrivnost življenja in smrti tako se znamo dovolj zresniti le pred oblikam in veličastjem »velike neznanke«. Ko bi ljudem ne bilo treba nikdar misliti na smrt, bi bili še manj človeški. Nekateri sicer žive, kakor da bodo vedno

živeli ter da so zapisani smrti; le vsi njihovi nasprotniki. Toda prej ali slej jih obide bridko spoznanje, da smrt leplje koso tudi za nje. Umreti bo treba, pomislijo, in v trenutku se zruši pred njimi v prah, kar so si postavili kot oltarje in življenjske smotere. Toda podčudnih neprijetnih misli se hočejo vselej hitro otresti ter si prizadevajo, da bi jim prav zaradi tega, ker je življenje kratko, dalo tem več.

S smrtjo se moramo torej sprizani — ne kot z nezgodnim zlom temveč kot z ključkom življenja posameznika, kot koncem dela, pa tudi pogosto koncem trpljenja; smrt je prav tako naravna kakor življenje. Nikdar pa bi ne smeli zlasti pozabiti, da šele smrt daje pravo vrednost življenju in da nas šele ona lahko nauči živeti.

Razdeljevanje krompirja v Ljubljani

Navodila mestnega prehranjevalnega zavoda občinstvu

Ljubljana, 30. oktobra. Ljubljanski mestni preskrbovalni urad je s pomočjo Prehranjevalnega zavoda Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino nakupil krompir za one Ljubljane, ki še niso založeni z njim. Na vse načine si je prizadeval in si še prizadeva pri nabavi čim večjih zalog tega tako važnega res ljudskega živila. Letina na Dolenjskem je kriva, da množina krompirja morda ne bo tako velika, da bi popolnoma krila nekdanjo potrebo ali porabo v naši občini. Verjetno bodo pa še ugodno zaključena tudi pogajanja za nakup krompirja onstran meja naše pokrajine in kraljevine. V tem primeru bo sedaj določena množina krompirja s poznejšim dodatkom primerno povečana. Doselej nabavljeni krompir pa bo mestni preskrbovalni urad pri trgovcih na drobno takoj še ta in prihodnji teden razdelil strankam.

Za nabavo krompirja daje mestni preskrbovalni urad naslednja navodila:

Vsak družinski poglavar ali njegov pooblaščenec ima pri trgovcu, kjer dobiva živilske nakaznice in računirano blago, pravico nabaviti za vsako osebo 25 kg krompirja. Če bo trgovec na drobno izjavil, da krompirja sam ne bo oddajal, bo določil za to pooblaščenega trgovca na debelo, kjer bo porabnik dobil svoj delež krompirja. V tem primeru mora trgovec na drobno izročiti trgovcu na debelo natančen seznam svojih strank z navedbo števila družinskih članov.

Od nabave pa so popolnoma in brez izjeme izključeni oni, ki že imajo kakršnekoli zaloge krompirja. Če ima družinski poglavar manjšo zalogo kot 25 kg na osebo, ima pravico za nabavo ustrežajoče razlike krompirja. Mestni preskrbovalni urad bo uvedel izredno strogo kontrolo, da krompirja ne bodo nabavljali oni, ki so si ga kjerkoli že zagotovili ali ga že imajo. Če bo ugotovljeno, da je dobila krompir oseba, ki si ga je že priskrbeli ali ga že ima, ji bo ta krompir prisilno in brez povračila izdatkov odvzet. Neupravičeni nabavljalec pa bo obenem tudi najstrožje kaznovan po uredbi o trgovanju s krompirjem.

Zaradi poznejše primerjave bo moral trgovec v pošten seznam vpisati ime družinskega glavarja, ki si je nabavil krompir.

seveda, če jo razumemo. Misel na smrt nas opozarja, da je treba čim bolj izrabiti čas, ki nam je dan, da je treba »hitro« živeti, toda živeti tako, da bo naše življenje dobiло vrednost v skupnosti, ter da ne bomo škodljivci ki strožejo po življenju svojemu bližnjemu s svojim dejanjem in nehanjem. Če bomo znali živeti tako — toda največja umetnost je znati živeti, modrost, ki se je menda ni mogoče naučiti — nam misel na smrt ne bo trpka. Žalost ki se nas bo polajšala ob misli na druge, ki smo jih izgubili, bo plemenitejša in pogovor s njimi na gomilah bo prisrčnejši.

Ne »velika neznanke«, temveč življenjska skrivnost nam naj postane smrt, skrivnost, ki jo skušamo razumeti, kolikor je pač mogoče razumeti življenje samo na sebi.

stanovnje in dobljeno množino krompirja. Vsak bo moral prejem krompirja podpisati. S podpisom pa bo tudi vsak prejemnik potrdil, da so mu znana gornja navodila o upravičenosti do krompirja.

Trgovci bodo morali prejem krompirja potrditi tudi v nabavni knjizici za meso s svojo stampiljo in zapisati prodano količino. Zaradi kontrole bo moral vsak, ki bo prevzela krompir, predložiti za vse družinske člane izpolnjene živilske karte na vpogled.

Mestni preskrbovalni urad upa, da bodo občani razumeli ta poziv ter si bilo tako ta krompir nabavili res samo oni, ki krompirja še nimajo. Upamo, da se ne bo treba poslužiti prej navedenih strogih ukrepov, hkrati pa poudarjamo, da se jih bo mestni preskrbovalni urad odločno ter brez pomislekov in kakršnih koli ozirov gotovo poslužil, če bo našel take, ki bodo neupravičeno nabavljali krompir ter na ta način onemogočili pravično razdelitev tega ljudskega živila.

Mestna občina si je nadela nalogo, da priskrbi krompir onim, ki ga res nimajo, ne pa onim, ki so si ga znali z najrazličnejšimi sredstvi že nabaviti ali zagotoviti. Mestni preskrbovalni urad opominja vse prejemnike, naj krompir skrbno preberejo in dobro shranijo, da ga obvarujejo gnitja. Ljudje naj krompir skrbno varujejo na posamezne tedne in dneve ter varčujejo z njim, ker ni zanesljivo, če bodo pozneje še dobili večje količine krompirja.

Obenem opozarja mestni preskrbovalni urad in prosil vse trgovce na drobno in na debelo, ki bodo razdeljevali krompir, naj vsako stranko posebej opozore, da ima pravico do nabave izključno samo ona oseba, ki nima zalog, ter da bo mestni preskrbovalni urad to najstrožje nadzoroval. Trgovci naj pa tudi pazijo, da si ne bi kdo nabavil krompirja za več oseb kot jih njegova družina res ima.

Mestni preskrbovalni urad je nekaterim večjim trgovcem že oddal nekaj krompirja, drugim trgovcem pa bo razdelil krompir po njihovih imenih od začetne črke A—J v petek 31. oktobra, od začetne črke K—M v torek 4. novembra, od N—R v sredo 5. novembra in od S—Z v četrtek 6. novembra.

Učena žena iz Bologne

Soproga anatomu Giovanni Manzolinija je slovela daleč po svetu

Žena anatomka! Ti dve besedi nikako ne spadata skupaj. Mislite si mračno, hladno obdukcijsko dvorano, kjer diši po karbolevu, kjer se leskeče obdukcijski instrumenti, in kjer leže človeška trupla, pa postavite v to okolje žensko. In mislite si povrhu še, da je to ženska iz dobe rokoka, iz onih časov sladke in omamne čustvenosti, čipkastih ovratnikov, visokih prireski in splošne izumetničenosti. Tako pridete do treh povsem nesorodnih pojmov: ženska, anatomija, rokoko.

In vendar je živila taka ženska, in sicer v Bologni. Bila je soproga anatomu Giovanni Manzolinija, ki je živel v drugi polovici 18. stoletja v Bologni. Delala je z njim na anatomskih voščenskih preparatih, ki jih je bil zbral papež Benedikt XIV. v anatomičnem muzeju v Bologni. Pridno je pomagala svojemu možu, in bila je izredno nadarjena za plastiko. Imela je otroke, ki jih je skrbno vzgajala, živila je v miru in zadovoljstvu in vsi, ki so poznali njeno delo, so visoko cenili njene izredne sposobnosti. Vedela je, da mora stremeti za visokimi cilji, če je hotela delati in slu-

žiti javnosti ob strani svojega moža. Večkrat ga je videla tudi melanholičnega in zato se je v takih primerih sama lotila dela.

Hotela je izdelovati čim boljše plastike iz anatomije, hotela je delati tako dobro, da je začela, hrepeneti po splošni izobrazbi, ki je postavila v onih časih žensko v Bologni na visoko družabno stopnjo, hoditi na predavanja iz anatomije, prisostvovala je obdukcijam in študij se je lotila s tako vneto, da je vzpodbudila navdušenega moža k novemu delu. Bila je promovirana in izdelovala je tako krasne modele iz žgane gline, da so jih takratni strokovnjaki določili za sloveče zbirke muzeja v Bologni.

Postala je tudi profesorica anatomije. Bila je tako sposobna, da so jo dijaki in kolegi cenili daleč nad povprečje zaradi izredne nadarjenosti. Slovela je daleč naokrog kot predavateljica in pedagoginja. Njeno ime je zaslovelo po svetu tako, da so jo vabili v Petrograd, London in Milan, v najvišje taktne službe, kjer je vzbujala splošno občudovanje s svojo učenostjo

in osebnimi čari. Ostala je pa zvesta svemu mestu in svojemu delu doma.

V muzeju anatomskega zavoda v Bologni še zdaj hranijo voščene modele, izredno precizne plastike Anne Morandi-Manzolinijeve. V muzeju je shranjen tudi njen portret v družabni obleki takratne dobe. Na sebi ima mnogo nakita, v roki pa drži znak svojega dela — starinski pinceto in secirni nož. Portret moža Giovanni Manzolinija kaže vse znake dostojanstvenosti, dočim se na njenem portretu poznajo sledovi izprčnosti. To ni čuda, saj je morala vrla žena napeti vse sile, če je hotela stati ob strani svojega moža, ter podpirati njegove zmožnosti in energijo.

Ime Anne Morandi-Manzolinijeve se je torej v 18. stoletju po pravici uvrstilo med imena slavnihih žen tiste dobe.

Čudežna rast topolov

V raziskovalnem zavodu Društva cesarja Viljema v Brandenburški marki je bilo dokazano že marsikaj, kar je prineslo tam delujočim učencem sloves »münchenberških čarovnikov«. Zdjaj se jim je zopet posrečil pravi čudež s topoli. S križanjem nemškega, ameriškega in sibirskega topola so dobili drevo, ki raste dvakrat hitreje od navadne vrste topola in ki ga lahko že čez dve leti posekajo kot dozorelo drevo.

Za primerjavo naj omenimo, da potrebujeta smreka ali borovec 100 do 200 let, preden sta dorasla, da jo lahko posekamo, bukev 140 let, hrast pa celo 160 let. Če hočemo hrast porabiti za doge, mora rasti 300 let. Nove vrste topol je pa prava lesna tvornica. Njegov les je dober za najrazličnejše panoge obdelave, za pohištvo, za izdelovanje kovčgov itd. Topole lahko sadi-

mo kot okrasna drevesa tudi po mestih, kjer je to še najbolj priporočljivo, saj rasto po parkih, kjer bi sicer zemljišče ostalo prazno, odnosno mnogo slabše izkoriščeno.

80 letni študent

Človek ni nikoli tako star, da bi se ne mogel ničesar več naučiti. Sliši se pa kot prava ameriška senzacija vest, da se je 80 let stari dr. Frank Graves vpisal na univerzo Albany v državi New York kot slušatelj prava. Dr. Graves ima že 42 diplom in naslovov raznih ameriških univerz. Najbrž mu je zbiranje diplom sport in na stara leta hoče doseči še 43 diplomo. Zanimivo je, da je predaval dr. Graves na isti univerzi kot docent, zdaj se je pa vrnil tja kot slušatelj.

Zadnji novinar iz Bismarkovih časov

Eden najstarejših nemških novinarjev Hans Frederik je umrl 8. t. m. na svojem domu v Berlin-Lankvitzu, star 80 let. Od leta 1884. do 1931. torej nad 47 leti je bil urednik in poročevalec. Sodeloval je zlasti pri takratnem »Wiener Tagblattu«, pozneje pa pri poročevalskem uradu nemških založnikov, deloma v državnem zboru, deloma pa v pruskem deželnem zboru. Bil je zadnji nemški novinar iz Bismarkovih časov.

Pariški židje pod kontrolo

Od 1. oktobra so vsi v Parizu živeči in nad 15 let stari židje pod policijsko kontrolo. V manjših skupinah po abecedni morajo priti na policijsko prefekturo, kjer jih strogo zaslišajo. Židje, ki bi se prostovoljno

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17							18							19	
20							21		22					23	
24							25		26				27		
28		29		30					31		32		33		34
35				36					37			38		39	
40							41		42		43			44	
45			46				47				48		49		50
51		52					53				54				
						55			56		57			58	
60	61			62							63		64		65
66				67					68	69				70	
73						74	75							76	
77						78								79	
83														84	

Pomen besed:

Vodoravno: 1. spremljevalec, telesni stražnik, 8. pokrajina v Španiji, 17. slabo krvnost, 18. ptici, 19. električna merska enota, 20. napajati s tekočino, 22. s špičastimi, tankimi robovi, 24. oče, 25. posedujem, hranim, 27. orosej divjakov, 28. vremenska šiba, 30. prajec, mrjasec, 33. so dolžni dati starši svojim hčeram, 35. dotakniti se v govoru, 37. začimba, 39. svatba, ženitovanje, 40. potiskati, premikati, 41. bližnji sorodnik, 43. ljudje, ki izražajo mila, otožna, žalostna čustva, 45. sredi sija, 45. kratek, jednat, redkobeseden, 49. italijanski splošnik, 50. jag (bolgar), 51. naznanila, obvestil, 53. izredno sposoben človek, 54. večglasne nabožne pevске skladbe brez instrumentalne spremljave, 55. tistim tam, 57. izraz iz algebre (množ.), 59. začetnice našega mladega dramatika in igralca (Stari Rimljan, Cajkovski, Slavnostni finale), 60. fantovsko orožje, 62. zemeljski izkopi, podzemeljske luknje, 63. akademski izkaz, seznam prepovedanih knjig, 66. pristroj, naprava, 68. po predpisih, pošten, odkritosrčen, 71. evropska reka, 73. domače žensko ime, 74. posnemalec, 76. dve enakri črki, 77. muslimansko krstno ime, 79. del četvorke, 80. meja med celino in morjem, 82. predlog, 83. nižja socialna stopnja na kmetih, 84. značilna oblika, 85. slavno krajevno ime iz zgodovine starogrških bojev z Azijci.

Navpično: 1. zdravišče, 2. nauk o sestavi človeškega telesa, 3. slabo razsvetljen, 4. žensko krstno ime, 5. hrvatska pokrajina, 6. samostalniška končnica, 7. mladit grešniki proti tuji lastnini, 8. kratica

za enoto sile, 9. najmanjši snovni delci, 10. rastlina, 11. brezbarvni, fluorescirajoči kristali (Cr H₂O), 12. rimski bog domačije, 13. zobna pasta, 14. etična enota, 15. svevotipemska oseba, 16. idealno udeleževanje, 21. pripada vsakemu kristjanu, 23. obrambne naprave, 26. grški prebivalci, 29. proizvod suhe destilacije premoaga, 30. mesto v Južni Srbiji, 31. vzklík, 32. polovica relega, 34. brigati koga, 36. evropska država, 38. nasprotje od duha, 41. zrediti, 42. boginja maševanja, 44. barbarski germanski narod, 47. vas pod Krimom, 48. vzklík, klíc, 52. slovenski skladatelj, 54. rudnina, 56. najdražja žena, 58. ljubkost, 60. tekmovalni coin, 61. molitev, 64. kratica za bišvo mednarodno ustanovo, 65. »rudar« v živalskem svetu, 67. turški krščanski podložnik, 69. izraz za majhno količino sena, slame, 70. Grška sveta gora, 72. up, 75. lahkoatletska panoga, 76. v bližini, 78. površinska mera, 81. italijanski splošnik, 82. osebni zaimek.

Reševne prejšnje križanke

Vodoravno: 1 Slovenija, 10 telovadec, 11 analogija, 12 Rif, 13 oj, 14 zavora, 18 naj, 21 motor, 22 ata, 23 Erika, 24 romar, 26 ar, 27 marnica, 32 rukovet, 34 ko, 35 Ra, 36 li, 37 rdi, 39 nujen, 41 ednak, 43 aga, 44 Atlantik, 46 ajda, 47 sij, 48 la, 49 tiskar.

Navpično: 1 starinar, 2 leni, 3 Olaf, 4 vol, 5 ovo, 6 nagovor, 7 idjoti, 8 jej, 9 Aca, 15 Amerikanka, 16 roka, 17 Ararat, 19 atom, 20 jamar, 25 Amur, 28 co, 29 avijatik, 30 iskre, 32 elegija, 34 oddaja, 38 li, 40 nak, 42 alat, 45 n (arodno) s (socialistična) s (tranka), 46 al.

PROKLETSTVO

DEMANTA

Roman.

Obšel me je velik strah. Prebil sem grozno noč. Prvič, odkar sem bil v Readingu, sem v silni živčni napetosti in nestrpnosti čakal, kdaj zapejo zvonce v znak, da se pričinja strašno delo v minlu. Slednjic je zapel zvonec in naše celice so se odprle. Namestu, da bi sedel na železni trinožnik, kakor sem storil vsak dan, sem se sprazil liki mačka tja, kamor je bil Crafty skrtil moje čevlje. Naglo sem jih pobral in stisnil za srajco. Potem sem pa hotel zasesti svoje mesto, toda v naslednjem trenutku je paznik kriknil svoje strašne besede: Poženi kolo, naprej!

Kolo se je zasukalo. Hotel sem zakričati na pomoč, pa sem takoj spoznal, da bi mi to nič ne pomagalo. Kaznenci so bili že začeli poganjati orjaško kolo s svojimi težkimi nogami.

Še zdaj, kadar pomislim na te strašne trenutke, se vprašujem, kako se mi je posrečilo sestati na svoj stolček in začeti z drugimi kaznenci poganjati kolo, ne da bi mi zmečkalo noge. Še zdaj se mi zdi to pravi čudež. Vse, česar se spominjam, je to, da sem

imel kolena in roke okrvavljene, ko so bile te muke končane.

Toda tisti hip sem bil neobčutiljiv za vse. Če bi me bili živnega odrli, bi ne bil tega niti opazil. Prešinjala me je samo ena vroča želja: najti zopet svoj demant, vzeti ga v roke in ogledovati dolgo obmotni svetlobi moje celice.

Ta trenutek je končno napočil in pozabil sem na vse muke, na vse mučne in strašne trenutke.

Delavci v čevljarških delavnicah se niso bili dotaknili mojih čevljev. Bili so nedotaknjeni in takoj sem našel okrogel košček usnja na peti, ki sem ga bil sam pritril na njo. Držal je dobro in če sem ga hotel odstraniti, sem moral dobiti v ta namen potrebno orodje. Ker ga pa ni bilo pri rokah sem odtrgal usnje kar z zobmi in vzel demant iz skrivališča.

O, kako krasen se mi je zdel!... Kako je žarel! Kako se je lesketal! Zdel se mi je kakor sonce. Poljubljal sem ga večkrat v mrlični radosti in moje navdušenje je bilo tako veliko, da sploh nisem slišal, kaj se godi okrog mene. Slišal nisem niti ubogega Craftyja, ki je trkal po steni kakor brezumen, da bi me vprašal, če sem našel svoje čevlje.

Ko sem se slednjič zopet iztrezil, sem mu odgovoril. Ker je pa hotel nadaljevati pogovor, sem se delal, da mi je postalo naenkrat slabo, samo da bi me pustil pri miru.

Ko se je poglelo prvo razburjenje, sem znova začutil strašen nemir.

Kam skriti demant?

Uprava kaznilnice ni smatrala za primerno, da bi imele kaznilniške obleke žepa, a čevlji, ki nam jih je dala, niso imeli peta. Demanta torej nisem mogel spraviti nazaj v staro skrivališče, ker bi bil moral v ta namen obuti svoje čevlje, na kar pa niti misliti nisem mogel.

Vso noč sem razmišljal o tem, držec demant v roki. Šele proti jutru sem našel zanj začasno skrivališče. Spravil sem ga v vzglavje, čevlje pa v slamnjaco. Ko je zapel zvonec in naznanil začetek dela, sem prvi sedel na svojem stolčku in poganjal kolo ves dan, ne da bi čutil le najmanjšo utrujenost.

V meni je bila nastala nenadna izprememba: pomladil sem se bil za deset let.

Veselj, ki sem ga čutil v svojem srcu, se je očitno zrcalilo na mojem obrazu, kajti paznik Jimo, ki mi je prinašal vsak dan vedro vode, je zaklical, čim je odprl vrata moje celice:

— Gromska strela, trintrišetrsto, vi ste pa danes videti zelo srečni! Kaj se že pripravljate na odhod?

— Ne, — sem odgovoril, če se ne motim, bom moral ostati tu še najmanj tisoč dni. Prišel sem pa do spoznanja, da je nespametno predajati se malo-dušju.

— Gotovo, gotovo, — je zamrmral paznik in se nezaupljivo ozrl naokrog. — Tu so kaznenci, ki se nezaup in dan grizejo in to je zelo nespametno. Tako si sami izpodkopljejo zdravje in uničijo življenje. Davi smo pokopali dva taka obupanca. To je strašno,

koliko ljudi izgubi tu življenje! Kmalu jih ne bomo imeli več dovolj, da bi nam poganjali kolo.

In paznik je odšel.

To je bilo prvič, da je ta mož izpregovoril z menoj in iz tega sem sklepal, da sem bil sam kriv, da me ni nikoli ogovoril, ker sem bil vedno tako slabe volje.

Odkar sem zopet imel svoj demant, sem pa živel novo življenje, obstoječe iz resignacije in nade, toda v prvi vrsti iz nade.

Zopet sem se jel ogrevati za svoje lepe načrte, ki sem jih bil še nedavno opustil drugega za drugim, in zopet sem jel misliti na Editu... Da, kolikor se je pač začela kri zopet pretakati po mojih žilah, sem mislil na ljubezen, ki sem jo bil v mislih za vedno pokopal od trenutka, ko sem bil prestopil prag kaznilnice.

Edita in moj demant sta mi neprestano rojila po glavi in zdaj nisem več obupaval, da ju ne bom nikoli